

Liite 3

PÄÄTÖSESITYS

Esitetään, että Suomen CAP-suunnitelman 2023-2027 seurantakomitea hyväksyisi toimenpiteiden valintaperusteet (Manner-Suomi ja Ahvenanmaa).

Suomen CAP-suunnitelman Manner-Suomea koskevien toimenpiteiden valintaperusteet

Sisällys

1. Yleistä.....	1
2. Neuvontapalveluiden valintaperusteet.....	1
3. Kehittämishankkeiden valintaperusteet	2
3.1 Pisteytyksen periaatteet.....	2
3.2 Yhteistyöhankkeet.....	3
3.2.1 Ilmasto ja ympäristöyhteistyöhankkeet.....	6
3.2.2 Yhteistyöhankkeet: Älykäs kylä.....	9
3.2.3. Maaseudun innovaatioryhmät - EIP	11
3.3 Investoinnit	13
3.3.1 Yleishyödylliset Ilmasto- ja ympäristöinvestoinnit.....	13
3.3.2 Maaseudun palvelujen ja toimintaympäristön kehittämisen investoinnit.....	13
3.3.3 Laajakaistainvestoinnit	17
3.4 Koulutushankkeet.....	18
3.5 Tiedonvälityshankkeet.....	21
4. Maaseudun yritysrahoituksen valintaperusteet.....	25
4.1 Yleistä.....	25
4.2 Yritysten käynnistämistä, kehittämistä ja investointeja koskevien toimenpiteiden valintaperusteet.....	25
5. Maatalouden rakennetuen valintaperusteet.....	28
5.1 Yleistä.....	28
5.2 Maatalouden investoinnit	28
5.3 Maatalouden aloitustuki	32
6. Ei-tuotannollisten kosteikkoinvestointien valintaperusteet	33
6.1 Yleiset periaatteet	33
6.2 Valintaperusteiden yksilöinti ja soveltaminen	33

1. Yleistä

Yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevan EU-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston (EU) 2021/2115¹ asetus) 79 artiklan perusteella kansallisen hallintoviranomaisen on esitettävä seuranta-komiteaa kuultuaan valintaperusteet seuraaviin toimenpiteisiin investoinnit, nuorten viljelijöiden ja uusien viljelijöiden tilanpidon aloittaminen ja maaseudun yritystoiminnan käynnistäminen, yhteistyö sekä tietämyksen vaihto ja tiedon levittäminen. Manner-Suomessa valintaperusteiden valmistelusta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Valintaperusteet tulevat ELY-keskusten käyttöön. Yleisasetuksen (EU:n yleisasetus (EU) 2021/1060²) 33 artiklan perusteella Leader-ryhmät laativat omat valintaperusteensa.

Valintaperusteiden tarkoituksena on varmistaa hakijoiden yhdenvertainen kohtelu, parantaa varojen käyttöä ja kohdentaa tuki toimenpiteiden tavoitteiden mukaisesti.

Tukihakemuksen eteneminen valintavaiheeseen edellyttää sitä, että hakijaa ja hakemusta koskevat tukiedellytykset täyttyvät. Tukiedellytykset perustuvat Suomen CAP-suunnitelmaan ja kansalliseen lainsäädäntöön.

Tukiedellytysten valmistelussa on hyödynnetty Luonnonvarakeskuksen arvioita ohjelmakauden 2014-2020 tukiedellytysten ja valintakriteereiden toimivuudesta: [arvioinnit](#). CAP-suunnitelman seuranta-komitea keskusteli valintaperusteiden luonnoksista epävirallisessa kokouksessaan 3.11.2022.

Valintaperusteiden vastuuvalmistelijat ovat:

- neuvontapalvelut: Tiina Malm
- kehittämishankkeet: Marianne Selkäinaho
- EIP: Leena Anttila
- maaseudun yritysrahoitus: Juuso Kalliokoski
- maatalouden rakennetuet: Sanna Koivumäki
- ei-tuotannolliset investoinnit: Anna Schulman

2. Neuvontapalveluiden valintaperusteet

Neuvontajärjestelmään hyväksymisen edellytyksenä on, että neuvojalla on tehtävänsä laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Valintaperusteina ovat vähintään toisen asteen tutkinto sekä soveltuva neuvontakokemus, arvonlisävelvollisuus (organisaatio tai neuvoja) ja sitoutuminen sovittuun neuvonnan korvaukseen. Kaikki valintaperusteet on täytettävä.

Korvausta maatilojen neuvontapalveluihin voidaan myöntää tehdystä neuvonnasta hyväksytyille neuvoille tai jos tämä on toisen palveluksessa hänen työnantajalleen. Ruokavirasto valitsee neuvojat

---

¹ Jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/2115 (suunnitelma-asetus)

² Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2021 (yleisasetus)

tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022), jäljempänä toimeenpanolaki, ja alemman asteisten säännösten mukaisesti.

Valintaperusteet:

Neuvonnan alaan soveltuva koulutus^{*)}

- soveltuva toisen asteen tutkinto
- soveltuva opistoasteen tutkinto tai soveltuva alempi korkeakoulututkinto
- soveltuva ylempi korkeakoulututkinto

Soveltuva neuvontakokemus^{**)}

- vähintään 1 vuosi
- muu soveltuva työkokemus huomioidaan vain, jos hakijalla on ainoastaan soveltuva toisen asteen tutkinto

^{*)} Tuotantoeläinten terveydenhuoltosuunnitelman osalta neuvojalta edellytetään eläinlääketieteen lisenssiaatin tutkintoa.

^{**) **)} Energieneuvonnassa joko koulutuksen tai työkokemuksen on oltava tekniseltä alalta.

Valinnan ja rekisteriin hyväksymisen jälkeen neuvojilla on edellytykset ja oikeudet antaa tukikelpoista neuvontaa.

Neuvonnan käyttäjille ei aseteta valintaperusteita. Tavoite on, että mahdollisimman moni viljelijä hyödyntäisi tarjolla olevaa neuvontaa.

3. Kehittämishankkeiden valintaperusteet

3.1 Pisteytyksen periaatteet

Rahoitusta koskevan tukihakemuksen eteneminen pisteytysvaiheeseen edellyttää sitä, että hakijaa ja hakemusta koskevat tukikelpoisuusedellytykset täyttyvät. Tukikelpoisuusedellytykset perustuvat Suomen CAP-suunnitelmaan ja kansalliseen lainsäädäntöön. Valintaperusteet on määritelty toimenpidekohtaisesti (yleishyödylliset investoinnit sekä muut maaseudun kehittämisen investoinnit, laajakaistainvestoinnit, yhteistyöhankkeet, koulutus- ja tiedonvälityshankkeet). Valintaperusteet muodostuvat 4-5 aihealueesta. Jokaisesta kriteerikohdasta hanke voi saada 0-4 pistettä. Hankkeen tulee saada vähintään yksi piste kohdasta 1.

Valintaperusteisiin sovelletaan numeerista 0-4 asteikkoa, jossa mahdollisuus käyttää myös puolikkaita pisteitä. Aihealueiden alla kuvataan, millä perusteilla pisteitä voidaan saada. Sanallinen perustelu tehdään numeerisen arvioinnin ja hakemusten vertailun perusteella. Jokaisesta aihealueesta voi saada enintään 4 pistettä. Mikäli tukihakemus ei täytä valintaperustetta lainkaan tai kriteeriä ei puutteellisten tietojen vuoksi voida arvioida, niin aihealueesta saa nolla pistettä. Aihealueilla määritellään painotuskertoimet prosentteina. Arvioitavista aihealueista on saatava pisteitä siten, että painotettu vähimmäispistemäärä on vähintään 1,5. Valintakäsittelyssä hakemukset laitetaan painotettujen yhteispisteiden mukaiseen paremmuusjärjestykseen.

Leader-ryhmät noudattavat oman strategiansa mukaisia valintaperusteita valitessaan rahoitettavia hankkeita.

3.2 Yhteistyöhankkeet

- Yhteistyötoimet maatilojen kilpailukyvyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen
- Yhteistyötoimet laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseksi
- Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi
- Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maa-seudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuuskaatit, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia tavoitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (15 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Millainen on hankkeen vaikuttavuus? Mikä on se muutos, mikä jää elämään hankkeen jälkeen (25 %)

4 pistettä: Hanke on **erittäin** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on merkittävä. Muutos näkyy merkittävästi hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuo-

tannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **merkittävää** uutuusarvoa ja tuottaa uusia ja toimivia toimintamalleja tai ratkaisuja. Hankkeella on vipuvaikutuksia. Hankkeen tulosten siirrettävyys on erinomainen. Hankkeen tavoitteena on luoda rohkeasti uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisraajapintojen. Hanke lisää merkittävästi yritysten yhteistyötä.

3 pistettä: Hanke on **hyvin** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on hyvin nähtävissä. Muutos näkyy hyvin hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **hyvin** uutuusarvoa. Hankkeen tulosten siirrettävyys on hyvä. Hankkeen tavoitteena on parantaa tilannetta nykyiseen verrattuna. Hankkeen tavoitteena on luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisraajapintojen. Hanke lisää hyvin yritysten yhteistyötä.

2 pistettä: Hanke on **kohtalaisen** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on kohtalainen. Muutos näkyy kohtalaisesti hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **jonkin verran** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena on jossain määrin luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja alue-, toimiala- tai osaamisraajapintoja ylittäen. Hanke lisää jossain määrin yritysten yhteistyötä.

1 pistettä: Hanke on vain **vähän** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on vähäinen. Muutos näkyy vain vähän hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **vähän** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena ei juurikaan ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja. Hanke lisää vain vähän yritysten yhteistyötä.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuusstandardit, mutta **ei ole vaikuttava** eikä tuota muutosta nykytilanteeseen. Hankkeelta ei ole odotettavissa todellisia vaikutuksia tai lisäarvoa kehityksen kannalta. Hankkeen odotetuilla tuloksilla **ei ole uutuusarvoa**. Hankkeen tavoitteena ei ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja Hanke ei edistä uudistumista tai kumppanuutta tai hanketta ei voida arvioida, koska siitä ei ole riittävästi tietoa.

4. Missä määrin hanke edistää kestävän kehityksen tavoitteita? (15 %)

4 pistettä: Hankkeella on merkittävä vaikutus kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

3 pistettä: Hankkeella on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

2 pistettä: Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

1 piste: Hankkeella on heikko kytkentä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

0 pistettä: Hankkeella ei ole vaikutusta kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

Kokonaiskestävyyden osalta arvioidaan kestävän kehityksen kaikkia puolia: ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen eikä velkaantumiseen. Taloudellinen kestävyys voidaan saavuttaa ennen kaikkea uusiutuvien luonnonvarojen kestävällä käytöllä sekä esimer-

kiksi resurssi- ja materiaalitehokkuutta parantamalla ja kiertotalouden periaatteita noudattaen. Myös kulttuuriset ja sosiaaliset näkökohdat tulee huomioida arvioitaessa toimenpiteen kokonaiskestävyyttä. Sosiaalista kestävyyttä edistäviä toimenpiteitä ovat muun muassa työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ikääntyvän väestön olojen turvaaminen, työ-, asuin- ja elinympäristöjen terveellisyyden, viihtyisyyden ja sosiaalisen toimivuuden parantaminen sekä väestön terveyden ja toimintakyvyn tukeminen. Kulttuurinen kestävä kehitys tarkoittaa kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen säilyttämistä. Kulttuurisesti kestävässä kehityksessä hyväksytään monimuotoisuus ja tasapainoinen kasvu sekä arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkien oikeuksia.

Erilaisten hakemusten arvioinnissa tarvitaan asioiden suhteuttamista ottaen huomioon edellä mainittuja taustatekijöitä.

Kestävän kehityksen merkitystä ja suhdetta kehittämiseen ympäristönäkökulmasta katsottuna voidaan arvioida ottamalla huomioon erityisesti seuraavia tukihakemuksesta ilmeneviä ja arvioida pisteytysmallin avulla niiden toteutumisen vahvuusastetta.

- uusiutuvan energian tuotanto
- uusiutuvan energian käyttö
- lähiruoka, lyhyet jakeluketjut
- kestävät ja terveelliset elintarvikkeet
- parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksien hyödyntäminen
- uuden ja tehokkaamman teknologian käyttöön ottaminen
- käytetyt koneet ja laitteet (valtiontukisääntöjen mukaan mahdollisia pk-yrityksille)
- toteutus alan viimeisintä kehitystä vastaavasti
- energiatehokkuus
- materiaalitehokkuus
- resurssitehokkuus (energia- ja materiaalitehokkuus)
- veden tehokas käyttö
- energian säästö
- vähähiiliset ratkaisut
- hiilineutraalit ratkaisut
- ympäristövaikutuksia lieventävät ratkaisut
- tuotantomenetelmän muuttaminen kestävämpään suuntaan
- olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen toiminnassa
- tuki auttaa omaksumaan muutoksia ja selviytymään rajoitteista
- maaseudun resurssien älykäs käyttö biotaloudessa
- maaseudun resurssien älykäs käyttö kiertotaloudessa
- ympäristöystävälliset tuotteet ja palvelut
- ympäristömerkinnät ja sertifikaatit
- puurakentaminen (hiilen sitominen)
- vesien hoito
- vesistön kunnostus
- maaperän hoito tai kunnostus
- kiertotalous

5. Millainen on hankkeen laatu? (15 %)

4 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **erinomaisesti** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hankkeen kohderyhmä on erittäin sitoutunut hankkeen toimenpiteisiin. Hanke hyödyntää tehokkaasti asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on erinomainen. Hankkeessa on erittäin

tarkoituksenmukaiset sopimusperusteiset yhteistyökumppanit ja erinomainen kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet.

3 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **hyvin** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hankkeen kohderyhmä on hyvin sitoutunut hankkeen toimenpiteisiin. Hanke hyödyntää asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on hyvä. Hankkeessa on hyvät sopimusperusteiset yhteistyökumppanit ja kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet hyvin.

2 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat jokseenkin johdonmukaisia. Hankkeen kohderyhmä on sitoutunut hankkeen toimenpiteisiin. Hanke hyödyntää tavanomaista tietoa ja menetelmiä. Hanke on toteutettavissa. Hankkeessa on sopimusperusteiset yhteistyökumppanit ja kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet.

1 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **heikosti** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat heikosti johdonmukaisia. Hankkeen kohderyhmän sitoutumista ei juurikaan pystytä osoittamaan. Hanke ei hyödynnä uusinta tietoa ja menetelmiä. Hanke on joiltain osin toteutettavissa. Hankkeessa on yhteistyökumppanit ja kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet.

0 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet eivät ole selvillä, eivätkä suunnitellut toimet ole johdonmukaisia. Hanke ei ole toteutettavissa tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi. Hankkeessa ei ole aitoja yhteistyökumppaneita

3.2.1 Ilmasto ja ympäristöyhteistyöhankkeet

Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävään hoitoon ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuuskriteerit, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia tavoitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (10 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Millainen on hankkeen vaikuttavuus? Mikä on se muutos, mikä jää elämään hankkeen jälkeen (20 %)

4 pistettä: Hanke on **erittäin** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on merkittävä. Muutos näkyy merkittävästi hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **merkittävää** uutuusarvoa ja tuottaa uusia ja toimivia toimintamalleja tai ratkaisuja. Hankkeella on vipuvaikutuksia. Hankkeen tulosten siirrettävyys on erinomainen. Hankkeen tavoitteena on luoda rohkeasti uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisrajapintojen

3 pistettä: Hanke on **hyvin** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on hyvin nähtävissä. Muutos näkyy hyvin hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **hyvin** uutuusarvoa. Hankkeen tulosten siirrettävyys on hyvä. Hankkeen tavoitteena on parantaa tilannetta nykyiseen verrattuna. Hankkeen tavoitteena on luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisrajapintojen.

2 pistettä: Hanke on **kohtalaisen** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on kohtalainen. Muutos näkyy kohtalaisesti hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **jonkin verran** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena on jossain määrin luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisrajapintoja ylittäen.

1 pistettä: Hanke on vain **vähän** vaikuttava. Hankkeen tuloksena syntyvä muutos on vähäinen. Muutos näkyy vain vähän hankkeen kohderyhmässä tai kehittämisen kohteena olevassa tuotannossa, palvelussa tai toimintatavassa. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **vähän** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena ei juurikaan ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuuskriteerit, mutta **ei ole vaikuttava** eikä tuota muutosta nykytilanteeseen. Hankkeelta ei ole odotettavissa todellisia vaikutuksia tai lisäarvoa kehityksen kannalta. Hankkeen odotetuilla tuloksilla **ei ole uutuusarvoa**. Hankkeen tavoitteena ei ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja. Hanke ei edistä uudistumista tai kumppanuutta. Tai hanketta ei voida arvioida, koska siitä ei ole riittävästi tietoa.

4. Missä määrin hanke edistää kestävän kehityksen tavoitteita? (25 %)

4 pistettä: Hankkeella on merkittävä vaikutus kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

3 pistettä: Hankkeella on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

2 pistettä: Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

1 piste: Hankkeella on heikko kytkentä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

0 pistettä: Hankkeella ei ole vaikutusta kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

Kokonaiskestävyyden osalta arvioidaan kestävän kehityksen kaikkia puolia: ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen eikä velkaantumiseen. Taloudellinen kestävyys voidaan saavuttaa ennen kaikkea uusiutuvien luonnonvarojen kestävällä käytöllä sekä esimerkiksi resurssi- ja materiaalitehokkuutta parantamalla ja kiertotalouden periaatteita noudattaen. Myös kulttuuriset ja sosiaaliset näkökohdat tulee huomioida arvioitaessa toimenpiteen kokonaiskestävyyttä. Sosiaalista kestävyyttä edistäviä toimenpiteitä ovat muun muassa työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ikääntyvän väestön olojen turvaaminen, työ-, asuin- ja elinympäristöjen terveellisyyden, viihtyisyyden ja sosiaalisen toimivuuden parantaminen sekä väestön terveyden ja toimintakyvyn tukeminen. Kulttuurinen kestävä kehitys tarkoittaa kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen säilyttämistä. Kulttuurisesti kestävässä kehityksessä hyväksytään monimuotoisuus ja tasapainoinen kasvu sekä arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkien oikeuksia.

Erilaisten hakemusten arvioinnissa tarvitaan asioiden suhteuttamista ottaen huomioon edellä mainittuja taustatekijöitä.

Kestävän kehityksen merkitystä ja suhdetta kehittämiseen ympäristönäkökulmasta katsottuna voidaan arvioida ottamalla huomioon erityisesti seuraavia tukihakemuksesta ilmeneviä ja arvioida pisteytysmallin avulla niiden toteutumisen vahvuusastetta.

- uusiutuvan energian tuotanto
- uusiutuvan energian käyttö
- lähiruoka, lyhyet jakeluketjut
- kestävät ja terveelliset elintarvikkeet
- parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksien hyödyntäminen
- uuden ja tehokkaamman teknologian käyttöön ottaminen
- käytetyt koneet ja laitteet (valtiontukisääntöjen mukaan mahdollisia pk-yrityksille)
- toteutus alan viimeisintä kehitystä vastaavasti
- energiatehokkuus
- materiaalitehokkuus
- resurssitehokkuus (energia- ja materiaalitehokkuus)

- veden tehokas käyttö
- energian säästö
- vähähiiliset ratkaisut
- hiilineutraalit ratkaisut
- ympäristövaikutuksia lieventävät ratkaisut
- tuotantomenetelmän muuttaminen kestävämpään suuntaan
- olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen toiminnassa
- tuki auttaa omaksumaan muutoksia ja selviytymään rajoitteista
- maaseudun resurssien älykäs käyttö biotaloudessa
- maaseudun resurssien älykäs käyttö kiertotaloudessa
- ympäristöystävälliset tuotteet ja palvelut
- ympäristömerkinnät ja sertifikaatit
- puurakentaminen (hiilen sitominen)
- vesien hoito
- vesistön kunnostus
- maaperän hoito tai kunnostus
- kiertotalous

5. Millainen on hankkeen laatu? (15 %)

4 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on erinomaisesti selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hanke hyödyntää tehokkaasti asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on erinomainen.

3 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on hyvin selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hanke hyödyntää asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on hyvä.

2 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat jokseenkin johdonmukaisia. Hanke hyödyntää tavanomaista tietoa ja menetelmiä. Hanke on toteutettavissa.

1 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on heikosti selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat heikosti johdonmukaisia. Hanke ei hyödynnä uusinta tietoa ja menetelmiä. Hanke on joiltain osin toteutettavissa.

0 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet eivät ole selvillä, eivätkä suunnitellut toimet ole johdonmukaisia. Hanke ei ole toteutettavissa tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3.2.2 Yhteistyöhankkeet: Älykäs kylä

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuusstandardit, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia tavoitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (10 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Missä määrin hankesuunnitelma osoittaa hankkeen tarvelähtöisyyttä, parhaan tiedon käyttöä (ryhmän koostumus) ja sitoutumista (30 %)

4 pistettä: hankesuunnitelma osoittaa tarvelähtöisyyttä, parhaan tiedon käyttöä (ryhmän koostumus) ja sitoutumista **erittäin merkittävästi**. Sitoutuminen ja toimijoiden kumppanuus on osoitettu erittäin selkein toimenpitein.

3 pistettä: hankesuunnitelma osoittaa tarvelähtöisyyttä, parhaan tiedon käyttöä (ryhmän koostumus) ja sitoutumista **selkeästi**. Sitoutuminen ja toimijoiden kumppanuus on osoitettu selkein toimenpitein.

2 pistettä: hankesuunnitelma osoittaa tarvelähtöisyyttä, parhaan tiedon käyttöä (ryhmän koostumus) ja sitoutumista **jonkin verran**. Sitoutumista ja toimijoiden kumppanuutta on osoitettu jonkin verran.

1 pistettä: hankesuunnitelma osoittaa tarvelähtöisyyttä, parhaan tiedon käyttöä (ryhmän koostumus) ja sitoutumista **vähäisessä määrin**.

0 pistettä: hankesuunnitelmassa **ei ole tarvelähtöisyyttä**, eikä sitoutumista pystytä osoittamaan tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

4. Missä määrin ja miten rohkeasti hanke uudistaa toimintaa, käytänteitä / mahdollistaa uudistumista ja uusia ratkaisuja ja uutta kumppanuutta (30 %)

4 pistettä: Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **merkittävää** uutuusarvoa ja tuottaa uusia ja toimivia toimintamalleja tai ratkaisuja. Hankkeen tavoitteena on luoda rohkeasti uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisrajarajapintojen. Hankkeella on vipuvaikutuksia. Hankkeen tulosten siirrettävyys on erinomainen.

3 pistettä: Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **hyvin** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena on parantaa tilannetta nykyiseen verrattuna. Hankkeen tavoitteena on luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisrajarajapintojen. Hankkeen tulosten siirrettävyys on hyvä.

2 pistettä: Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **jonkin verran** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena on jossain määrin luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja alue-, toimiala- tai osaamisrajarajapintoja ylittäen.

1 pistettä: Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **vähän** uutuusarvoa. Hankkeen tavoitteena ei juurikaan ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja.

0 pistettä: Hankkeen odotetuilla tuloksilla **ei ole uutuusarvoa**. Hankkeen tavoitteena ei ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja Hanke ei edistä uudistumista tai kumppanuutta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3.2.3. Maaseudun innovaatioryhmät - EIP

Maaseudun innovaatioryhmien valintaryhmä arvioi hakemuksia seuraavilla **valintaperusteilla** (sulkeissa kriteerin painotuskerroin):

1. Missä määrin hanke edistää CAP-suunnitelman ja/ tai alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja kestävästä kehitystä? (20 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** suunnitelman tavoitteiden toteutumista ja kestävästä kehitystä.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** suunnitelman tavoitteiden toteutumista ja kestävästä kehitystä.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** suunnitelman tavoitteiden toteutumista ja kestävästä kehitystä.

1 piste: Hanke edistää vähän suunnitelman tavoitteiden toteutumista ja kestävästä kehitystä.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuusstandardit, mutta **ei edistä** riittävästi suunnitelman toteutumista tai kestävästä kehitystä.

2. Missä määrin EIP-ryhmän koostumus osoittaa hankkeen sitoutuneisuutta? (20 %)

4 pistettä: Kaikkien EIP-ryhmän jäsenten sitoutuneisuus hankkeen tavoitteisiin ja tuloksiin on **erittäin suuri**. EIP-ryhmän koostumus on hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta erinomainen.

3 pistettä: EIP-ryhmän jäsenten sitoutuneisuus hankkeen tavoitteisiin ja tuloksiin on **hyvä**. EIP-ryhmän koostumus on hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tasapainoinen.

2 pistettä: EIP-ryhmän jäsenten sitoutuneisuus hankkeen tavoitteisiin ja tuloksiin on **kohtalainen**. EIP-ryhmän kokoonpanosta puuttuu jokin tavoitteiden saavuttamisen kannalta oleellinen osapuoli.

1 piste: EIP-ryhmän jäsenten sitoutuneisuus hankkeen tavoitteisiin ja tuloksiin on **heikko**. EIP-ryhmän kokoonpanosta puuttuu yksi tai useampi oleellinen osapuoli. Alkutuotantoyritykset eivät ole aktiivinen osapuoli hankkeessa.

0 pistettä: Hankkeessa **ei ole** EIP-ryhmää. Yhteistyökumppaneina ei ole alkutuotantoyrityksiä.

3. Kuinka todennäköistä on, että hanke tuottaa innovaation tai uuden menetelmän tai toimintamallin, jolla on laajaa käytännön tarvetta alkutuotannolle? (30 %)

4 pistettä: **Erittäin todennäköistä:** Hankkeessa on mukana uuden innovaation toteutumisen kannalta erinomaista asiantuntemusta. Idea on alkutuotannosta lähtöisin. Toteutuessaan innovaatiolla on erittäin laaja hyödynnettävyysspotentiaali.

3 pistettä: **Hyvin todennäköistä:** Hankkeessa on mukana uuden innovaation toteutumisen kannalta hyvää asiantuntemusta. Idea on alkutuotannosta lähtöisin. Toteutuessaan innovaatiolla on laaja hyödynnettävyysspotentiaali.

2 pistettä: **Melko todennäköistä:** Hankkeessa on mukana uuden innovaation toteutumisen kannalta melko hyvää asiantuntemusta, mutta joltain osin asiantuntemusta olisi hyvä täydentää. Alkutuotantoyritykset ovat aktiivisesti mukana hankkeessa. Toteutuessaan innovaatiolla on hyödynnettävyysspotentiaalia.

1 piste: **Todennäköisyys on vähäinen:** On mahdollista, että hanke tuottaa uuden innovaation, mutta todennäköisyys on alhainen. Hankkeessa ei ole mukana kaikkia innovaation kehittämisessä oleellisia osapuolia. Innovaatiolla ei ole laajaa hyödynnettävyysspotentiaalia.

0 pistettä: Hankkeessa **ei ole** elementtejä, jotka tuottaisivat jotain uutta.

4. Millainen on hankesuunnitelman laatu ja toteutettavuus? (15 %)

4 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **erinomaisesti** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hanke hyödyntää tehokkaasti asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on erinomainen. Hankkeessa on erittäin tarkoituksenmukaiset sopimusperusteiset yhteistyökumppanit ja erinomainen kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet.

3 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **hyvin** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hanke hyödyntää asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on hyvä. Hankkeessa on hyvät sopimusperusteiset yhteistyökumppanit ja kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet hyvin.

2 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat **kohtalaisen** johdonmukaisia. Hanke hyödyntää tavanomaista tietoa ja menetelmiä. Hanke on toteutettavissa. Hankkeessa on sopimusperusteiset yhteistyökumppanit ja kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet.

1 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **heikosti** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat heikosti johdonmukaisia. Hanke ei hyödynnä uusinta tietoa ja menetelmiä. Hanke on joiltain osin toteutettavissa. Hankkeessa on yhteistyökumppanit ja kyky toteuttaa hankkeen tavoitteet.

0 pistettä: Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet eivät ole selvillä, eivätkä suunnitellut toimet ole johdonmukaisia. Hanke ei ole toteutettavissa tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi. Hankkeessa **ei ole** aitoja yhteistyökumppaneita

5. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus suhteessa hankkeessa tavoiteltaviin tuloksiin? (15 %)

4 pistettä: Hankkeen kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankkeen kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 piste: Kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3.3 Investoinnit

3.3.1 Yleishyödylliset Ilmasto- ja ympäristöinvestoinnit

- yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen
- yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon
- yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

3.3.2 Maaseudun palvelujen ja toimintaympäristön kehittämisen investoinnit

- yleishyödylliset investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseksi

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuusstandardit, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia tavoitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (15 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Miten vaikuttava hanke on? Mikä on se muutos, mikä jää elämään hankkeen jälkeen? (20 %)

4 pistettä: Hanke uudistaa ja parantaa **merkittävästi** maaseudun toimintaympäristöä tai toimintamahdollisuuksia / edistää ympäristö-, ilmastotavoitteita ja/tai innovaatioiden tuottamista tai käyttöönottoa. Hanke ratkaisee erityiskysymyksiä. Hankkeen tulosten siirrettävyys on erinomainen. Hanke edistää merkittävästi yhteistyön ja/tai yhteisöllisyyden lisääntymistä.

3 pistettä: Hanke uudistaa ja parantaa **hyvin** maaseudun toimintaympäristöä tai toimintamahdollisuuksia / edistää ympäristö-, ilmastotavoitteita ja/tai innovaatioiden tuottamista tai käyttöönottoa. Hankkeen tulosten siirrettävyys on hyvä. Hanke edistää hyvin yhteistyön ja/tai yhteisöllisyyden lisääntymistä.

2 pistettä: Hanke uudistaa ja parantaa **jonkin verran** maaseudun toimintaympäristöä ja toimintamahdollisuuksia / edistää ympäristö-, ilmastotavoitteita ja/tai innovaatioiden tuottamista tai käyttöönottoa. Hankkeen tulokset ovat siirrettävissä jossain määrin. Hanke edistää jonkin verran yhteistyön ja/tai yhteisöllisyyden lisääntymistä.

1 piste: Hanke uudistaa ja parantaa **vain vähäisessä määrin** maaseudun toimintaympäristöä ja toimintamahdollisuuksia / edistää ympäristö-, ilmastotavoitteita ja/tai innovaatioiden tuottamista tai käyttöönottoa. Hankkeen tulosten siirrettävyys on vähäinen. Hanke edistää vähäisessä määrin yhteistyön ja/tai yhteisöllisyyden lisääntymistä.

0 pistettä: Hanke **ei paranna** toimintaympäristöä ja/tai sillä ei ole odotettavissa vaikutuksia toimintamahdollisuuksiin / se ei edistä ympäristö-, ilmastotavoitteita ja/tai innovaatioiden tuottamista tai käyttöönottoa tai se ei muuten tuota lisäarvoa tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

4. Missä määrin hanke edistää kestävän kehityksen tavoitteita? (15 %)

4 pistettä: Hankkeella on merkittävä vaikutus kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

3 pistettä: Hankkeella on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

2 pistettä: Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

1 piste: Hankkeella on heikko kytkentä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

0 pistettä: Hankkeella ei ole vaikutusta kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

Kokonaiskestävyyden osalta arvioidaan kestävän kehityksen kaikkia puolia: ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen eikä velkaantumiseen. Taloudellinen kestävyys voidaan saavuttaa ennen kaikkea uusiutuvien luonnonvarojen kestäväällä käytöllä sekä esimerkiksi resurssi- ja materiaalitehokkuutta parantamalla ja kiertotalouden periaatteita noudattaen. Myös kulttuuriset ja sosiaaliset näkökohdat tulee huomioida arvioitaessa toimenpiteiden kokonaiskestävyyttä. Sosiaalista kestävyyttä edistäviä toimenpiteitä ovat muun muassa työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ikääntyvän väestön olojen turvaaminen, työ-, asuin- ja elinympäristöjen terveellisyyden, viihtyisyyden ja sosiaalisen toimivuuden parantaminen sekä väestön terveyden ja toimintakyvyn tukeminen. Kulttuurinen kestävä kehitys tarkoittaa kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen säilyttämistä. Kulttuurisesti kestävässä kehityksessä hyväksytään monimuotoisuus ja tasapainoinen kasvu sekä arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkien oikeuksia.

Erilaisten hakemusten arvioinnissa tarvitaan asioiden suhteuttamista ottaen huomioon edellä mainittuja taustatekijöitä.

Kestävän kehityksen merkitystä ja suhdetta kehittämiseen ympäristönäkökulmasta katsottuna voidaan arvioida ottamalla huomioon erityisesti seuraavia tukihakemuksesta ilmeneviä ja arvioida pisteytysmallin avulla niiden toteutumisen vahvuusastetta.

- uusiutuvan energian tuotanto

- uusiutuvan energian käyttö
- lähiruoka, lyhyet jakeluketjut
- kestävät ja terveelliset elintarvikkeet
- parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksien hyödyntäminen
- uuden ja tehokkaamman teknologian käyttöön ottaminen
- käytetyt koneet ja laitteet (valtioneuvoston mukana mahdollisia pk-yrityksille)
- toteutus alan viimeisintä kehitystä vastaavasti
- energiatehokkuus
- materiaalitehokkuus
- resurssitehokkuus (energia- ja materiaalitehokkuus)
- veden tehokas käyttö
- energian säästö
- vähähiiliset ratkaisut
- hiilineutraalit ratkaisut
- ympäristövaikutuksia lieventävät ratkaisut
- tuotantomenetelmän muuttaminen kestävämpään suuntaan
- olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen toiminnassa
- tuki auttaa omaksumaan muutoksia ja selviytymään rajoitteista
- maaseudun resurssien älykäs käyttö biotaloudessa
- maaseudun resurssien älykäs käyttö kiertotaloudessa
- ympäristöystävälliset tuotteet ja palvelut
- ympäristömerkinnät ja sertifikaatit
- puurakentaminen (hiilen sitominen)
- vesien hoito
- vesistön kunnostus
- maaperän hoito tai kunnostus
- kiertotalous

5. Millainen on hankkeen laatu ja toteutettavuus? (20 %)

4 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **erinomainen**. Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **erinomaisesti** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Investoinnin kytkentä muuhun kehittämistoimintaan on kuvattu. Investointiin liittyvä aiempi toiminta ja sen jälkeinen toiminta on kuvattu. Hanke hyödyntää tehokkaasti asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen toteutettavuus on erinomainen. Hankkeen suunnitelma-asiakirjat ovat erittäin laadukkaat, suunnittelijana on investoinnin laadun ja vaikuttavuuden tunteva, kokenut ja hyvät referenssit omaava suunnittelija.

3 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **hyvä**. Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on **hyvin** selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat johdonmukaisia. Hankkeen tavoitteena on parantaa tilannetta nykyiseen verrattuna. Hankkeen tavoitteena on luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja yli alue-, toimiala- tai osaamisrajoitusten. Hankkeen toteutettavuus on hyvä. Hankkeen suunnitelma-asiakirjat ovat laadukkaat, suunnittelijana on investoinnin laatuun nähden asiantunteva suunnittelija.

2 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **tyydyttävää**. Hankkeen tavoitteet, menetelmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet ovat jokseenkin johdonmukaisia. Hanke hyödyntää tavanomaista tietoa ja menetelmiä. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **jonkin verran** lisäarvoa. Hankkeen tavoitteena on jossain määrin luoda uutta toimintaa,

uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja alue-, toimiala- tai osaamisra-japintoja ylittäen. Hankkeen suunnitelma-asiakirjat ovat asianmukaiset, hankkeella on asiantun- teva suunnittelija.

1 pistettä: Hankkeen laadussa ja toteutettavuudessa on puutteita. Hankkeen tavoitteet, mene- telmät, kohderyhmä ja sen tarpeet on heikosti selvitetty ja analysoitu ja suunnitellut toimet eivät ole johdonmukaisia. Hanke ei hyödynnä uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeen odotetuilla tuloksilla on **vähän** lisäarvoa. Hankkeen tavoitteena ei juurikaan ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja. Hankkeella on asiantunteva suunnit- telija, mutta hankkeen suunnitelma-asiakirjoissa on puutteita.

0 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **heikko**. Hankkeen odotetuilla tuloksilla **ei ole lisäarvoa**. Hankkeen tavoitteena ei ole luoda uutta toimintaa, uusia mahdollisuuksia, uusia kumppanuuksia tai toimintamalleja Hanke ei edistä uudistumista tai kumppanuutta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3.3.3 Laajakaistainvestoinnit

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maa- seudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alu- eellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liitty- vien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alu- eellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuuskaavat, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia ta- voitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (20 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavutta- minen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Millainen on hankkeen laatu ja toteutettavuus? (30 %)

4 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **erinomainen**. Hankesuunnitelma on erinomaisesti perusteltu ja valmisteltu: hankkeen tavoite ja tarve on konkreettisesti osoitettu ja toteutussuunnitelma ja -vaihtoehdot vastaavat erinomaisesti tavoitteita. Hanketta varten on tehty yksityiskohtainen kysyntäkartoitus, joka sisältää liittymissitoumukset.

3 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **hyvä**: hankkeen tavoite ja tarve on osoitettu ja toteutussuunnitelma ja -vaihtoehdot vastaavat hyvin asetettuja tavoitteita. Hanketta varten on tehty kysyntäkartoitus.

2 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **kohtalaista**. Tavoite ja tarve on osoitettu kohtalaisesti ja toteutussuunnitelma ja -vaihtoehdot vastaavat kohtalaisesti asetettuja tavoitteita. Hankesuunnitelma on tehty arvioidun kysynnän perusteella.

1 pistettä: Hankkeen laatu ja toteutettavuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on ainakin osittain epärealistista. Liittymien kysyntää ei ole hyväksyttävällä tavalla selvitetty tai arvioitu.

0 pistettä: Hanke **ei ole** laadukas eikä toteutettava: hanketta ei ole valmisteltu, hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole realistista tai hanketta ei voida arvioida, koska siitä ei ole riittävästi tietoa. Liittymien kysyntää ei ole lainkaan arvioitu tai selvitetty.

4. Investoinnin toteutuspaikka (20 %)

4 pistettä: Harvaan asuttu maaseutu

3 pistettä: Enimmäkseen harvaan asuttu maaseutu, muuten ydinmaaseutua

2 pistettä: Harvaan asuttua maaseutua ja ydinmaaseutua

1 pistettä: Ydinmaaseutua ja kaupungin läheistä maaseutua

0 pistettä: kaupunkialueet ja kaupungin kehysalue

3.4 Koulutushankkeet

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuusstandardit, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia tavoitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (15 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Millainen on hankkeen vaikuttavuus? Mikä on se muutos, mikä jää elämään hankkeen jälkeen (20 %)

4 pistettä: Hanke lisää **merkittävästi** uutta osaamista ja tietoa. Osaamisen lisäämiseen, uuden tiedon välitykseen ja käytäntöön viemiseen liittyvät tavoitteet ja keinot ovat vakuuttavia ja ajanmukaisia. Hanke hyödyntää laajasti tutkimustiedon ja muun hanketoiminnan tuloksia ja kytkee niitä toteutukseen. Hankkeella on vipuvaikutuksia.

3 pistettä: Hanke lisää **hyvin** osaamista. Osaamisen lisäämisen ja käytäntöön viemiseen liittyvät tavoitteet ja keinot ovat vakuuttavia. Hanke hyödyntää tutkimus- ja hanketoiminnan tuloksia ja kytkee niitä toteutukseen.

2 pistettä: Hanke lisää osaamista **jonkin verran**. Osaamisen lisäämisen tavoitteet ja keinot ovat selkeitä ja uskottavia.

1 pistettä: Hanke lisää osaamista vain **vähän**. Osaamisen tai tiedon levittämiseen liittyvät tavoitteet ja menetelmät ovat heikot. Hanke ei ole konkreettinen tai sen aihe ei ole kovin ajankohdainen.

0 pistettä: Hanke **ei lisää** osaamista. Osaamisen tai tiedon levittämiseen liittyvät tavoitteet ja menetelmät ovat epärealistiset ja huonot tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

4. Missä määrin hanke edistää kestävän kehityksen tavoitteita? (20 %)

4 pistettä: Hankkeella on merkittävä vaikutus kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

3 pistettä: Hankkeella on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

2 pistettä: Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

1 piste: Hankkeella on heikko kytkentä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

0 pistettä: Hankkeella ei ole vaikutusta kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

Kokonaiskestävyyden osalta arvioidaan kestävän kehityksen kaikkia puolia: ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen eikä velkaantumiseen. Taloudellinen kestävyys voidaan saavuttaa ennen kaikkea uusiutuvien luonnonvarojen kestävällä käytöllä sekä esimerkiksi resurssi- ja materiaalitehokkuutta parantamalla ja kiertotalouden periaatteita noudattaen. Myös kulttuuriset ja sosiaaliset näkökohdat tulee huomioida arvioitaessa toimenpiteiden kokonaiskestävyyttä. Sosiaalista kestävyttä edistäviä toimenpiteitä ovat muun muassa työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ikääntyvän väestön olojen turvaaminen, työ-, asuin- ja elinympäristöjen terveellisuuden, viihtyisyyden ja sosiaalisen toimivuuden parantaminen sekä väestön terveyden ja toimintakyvyn tukeminen. Kulttuurinen kestävä kehitys tarkoittaa kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen säilyttämistä. Kulttuurisesti kestävässä kehityksessä hyväksytään monimuotoisuus ja tasapainoinen kasvu sekä arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkien oikeuksia.

Erilaisten hakemusten arvioinnissa tarvitaan asioiden suhteuttamista ottaen huomioon edellä mainittuja taustatekijöitä.

Kestävän kehityksen merkitystä ja suhdetta kehittämiseen ympäristönäkökulmasta katsottuna voidaan arvioida ottamalla huomioon erityisesti seuraavia tukihakemuksesta ilmeneviä ja arvioida pisteytysmallin avulla niiden toteutumisen vahvuusastetta.

- uusiutuvan energian tuotanto
- uusiutuvan energian käyttö
- lähiruoka, lyhyet jakeluketjut
- kestävät ja terveelliset elintarvikkeet
- parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksien hyödyntäminen
- uuden ja tehokkaamman teknologian käyttöön ottaminen
- käytetyt koneet ja laitteet (valtiontukisääntöjen mukaan mahdollisia pk-yrityksille)
- toteutus alan viimeisintä kehitystä vastaavasti
- energiatehokkuus

- materiaalitehokkuus
- resurssitehokkuus (energia- ja materiaalitehokkuus)
- veden tehokas käyttö
- energian säästö
- vähähiiliset ratkaisut
- hiilineutraalit ratkaisut
- ympäristövaikutuksia lieventävät ratkaisut
- tuotantomenetelmän muuttaminen kestävämpään suuntaan
- olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen toiminnassa
- tuki auttaa omaksumaan muutoksia ja selviytymään rajoitteista
- maaseudun resurssien älykäs käyttö biotaloudessa
- maaseudun resurssien älykäs käyttö kiertotaloudessa
- ympäristöystävälliset tuotteet ja palvelut
- ympäristömerkinnät ja sertifikaatit
- puurakentaminen (hiilen sitominen)
- vesien hoito
- vesistön kunnostus
- maaperän hoito tai kunnostus
- kiertotalous

5. Millainen on hankkeen laatu? (15 %)

4 pistettä: Hankkeen kohderyhmä ja sen tarpeet on **erinomaisesti** selvitetty ja analysoitu. Hankkeella on hyvät edellytykset jalostaa tietoa kohderyhmän tarpeisiin. Välitettävä tieto kytkeytyy käytäntöön ja toimet ovat johdonmukaisia. Menetelmät ovat nykyaikaiset ja kohderyhmälle sopivat. Hanke ylittää ja hyödyntää alue-, toimiala- tai osaamisrajoja. Hankkeen toteutettavuus on erinomainen.

3 pistettä: Hankkeen kohderyhmä ja sen tarpeet on **hyvin** selvitetty ja analysoitu ja osaamisen lisääntyminen on suunnitelmallista ja johdonmukaista. Menetelmät ovat nykyaikaiset, kohderyhmälle sopivat ja tavoitteet realistisia. Hankkeen toteutettavuus on hyvä.

2 pistettä: Hankkeen kohderyhmää ja sen tarpeita on selvitetty **jonkin verran**. Tavoitteet ovat realistiset. Menetelmissä luotetaan perinteisiin menetelmiin. Hankkeen toteutettavuus on kohtalainen.

1 piste: Hankkeen kohderyhmää ja sen tarpeita on selvitetty **välttävästi**. Tavoitteet eivät ole realistisia. Menetelmissä luotetaan perinteisiin menetelmiin. Hankkeen toteutettavuus on välttävä.

0 pistettä: Hankkeen laatu on **huono**. Sen kohderyhmä ja tavoitteet eivät ole selkeitä. Hankkeen toteutettavuus on heikko tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3.5 Tiedonvälityshankkeet

1. Missä määrin hanke edistää valtakunnallisen CAP-suunnitelman ja alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista? (30 %)

4 pistettä: Hanke edistää **merkittävästi** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää merkittävästi myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

3 pistettä: Hanke edistää **hyvin** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista. Hanke edistää hyvin myös muiden toimialaansa tai alueeseen liittyvien valtakunnallisten strategioiden ja tavoitteiden toteutumista.

2 pistettä: Hanke edistää **kohtalaisesti** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

1 piste: Hanke edistää **vähän** valtakunnallisen CAP-suunnitelman tavoitteiden ja alueellisen suunnitelman toteutumista.

0 pistettä: Hanke täyttää tukikelpoisuuskriteerit, mutta **ei edistä** riittävästi valtakunnallisia tavoitteita ja alueellisen suunnitelman toteutumista tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

2. Millainen on hankkeen kustannustehokkuus? (15 %)

4 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **erinomainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on erittäin kustannustehokasta.

3 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **hyvä**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kustannustehokasta.

2 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **kohtalainen**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on kohtalaisen kustannustehokasta.

1 pistettä: Hankesuunnitelman kustannustehokkuus on **heikko**: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä on realistista, mutta toteutustavan tulee olla merkittävästi kustannustehokkaampi ja kustannusarviota on päivitettävä.

0 pistettä: Hankesuunnitelma **ei ole** kustannustehokas: hankkeen tavoitteiden saavuttaminen suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole kustannustehokasta tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

3. Missä määrin hanke lisää tietoa ja edistää tiedon tehokasta hyödyntämistä, millainen on hankkeen vaikuttavuus? Mikä on se muutos, mikä jää elämään hankkeen jälkeen (20 %)

4 pistettä: Hanke lisää **merkittävästi** tietoa. Uuden tiedon välitykseen ja käytäntöön viemiseen liittyvät tavoitteet ja keinot ovat erittäin vakuuttavia. Hanke hyödyntää laajasti tutkimustiedon ja muun hanketoiminnan tuloksia ja kytkee niitä toteutukseen. Hankkeella on vipuvaikutuksia. Hanke välittää tehokkaasti, laajasti ja monikanavaisesti tietoa ja on saatavilla erinomaisesti hankkeen jälkekin. Hanke tukee innovaatiotoimintaa.

3 pistettä: Hanke lisää **hyvin** tietoa. Tiedon lisäämisen ja käytäntöön viemiseen liittyvät tavoitteet ja keinot ovat vakuuttavia. Hanke hyödyntää tutkimus- ja hanketoiminnan tuloksia ja kytkee niitä toteutukseen. Hanke välittää tehokkaasti ja monikanavaisesti tietoa ja tietoa on hyvin saatavilla myös hankkeen jälkeen.

2 pistettä: Hanke lisää tietoa **jonkin verran**. Tiedonvälittämisen tavoitteet ja keinot ovat selkeitä ja uskottavia, mutta hankkeessa ei hyödynnetä tutkimustietoa tai osaamisrajapintoja kovin laajasti. tietoa on saatavilla myös hankkeen jälkeen.

1 piste: Hanke lisää tietoa **vain vähän**. Tiedonvälittämisen tavoitteet ja keinot eivät ole selkeitä ja uskottavia, eikä hankkeessa hyödynnetä tutkimustietoa tai osaamisrajapintoja kovin laajasti. Tiedonvälittämisen menetelmät eivät ole ajanmukaisia. Hankkeessa välitettyä tietoa ei juurikaan ole saatavilla hankkeen jälkeen.

0 pistettä: Hanke **ei lisää** tietoa tai se lisää sitä vain pienelle ryhmälle. Tiedonvälittämisen tavoitteet ja menetelmät ovat heikot. Hanke ei ole konkreettinen tai sen aihe ole ajankohtainen tai muuten tuota lisäarvoa tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

4. Missä määrin hanke edistää kestävän kehityksen tavoitteita? (20 %)

4 pistettä: Hankkeella on merkittävä vaikutus kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

3 pistettä: Hankkeella on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

2 pistettä: Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

1 piste: Hankkeella on heikko kytkeä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen.

0 pistettä: Hankkeella ei ole vaikutusta kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

Kokonaiskestävyyden arvioidaan kestävän kehityksen kaikkia puolia: ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen hävittämiseen eikä velkaantumiseen. Taloudellinen kestävyys voidaan saavuttaa ennen kaikkea uusiutuvien luonnonvarojen kestävällä käytöllä sekä esimerkiksi resurssi- ja materiaalitehokkuutta parantamalla ja kiertotalouden periaatteita noudattaen. Myös kulttuuriset ja sosiaaliset näkökohdat tulee huomioida arvioitaessa toimenpiteen kokonaiskestävyyttä. Sosiaalista kestävyttä edistäviä toimenpiteitä ovat muun muassa työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ikääntyvän väestön olojen turvaaminen, työ-, asuin- ja elinympäristöjen terveellisyys, viihtyisyyden ja sosiaalisen toimivuuden parantaminen sekä väestön terveyden ja toimintakyvyn tukeminen. Kulttuurinen kestävä kehitys tarkoittaa kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen säilyttämistä. Kulttuurisesti kestävässä kehityksessä hyväksytään monimuotoisuus ja tasapainoinen kasvu sekä arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkien oikeuksia.

Erilaisten hakemusten arvioinnissa tarvitaan asioiden suhteuttamista ottaen huomioon edellä mainittuja taustatekijöitä.

Kestävän kehityksen merkitystä ja suhdetta kehittämiseen ympäristönäkökulmasta katsottuna voidaan arvioida ottamalla huomioon erityisesti seuraavia tukihakemuksesta ilmeneviä ja arvioida pisteytysmallin avulla niiden toteutumisen vahvuusastetta.

- uusiutuvan energian tuotanto
- uusiutuvan energian käyttö
- lähiruoka, lyhyet jakeluketjut
- kestävät ja terveelliset elintarvikkeet

- parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksien hyödyntäminen
- uuden ja tehokkaamman teknologian käyttöön ottaminen
- käytetyt koneet ja laitteet (valtiontukisääntöjen mukaan mahdollisia pk-yrityksille)
- toteutus alan viimeisintä kehitystä vastaavasti
- energiatehokkuus
- materiaalitehokkuus
- resurssitehokkuus (energia- ja materiaalitehokkuus)
- veden tehokas käyttö
- energian säästö
- vähähiiliset ratkaisut
- hiilineutraalit ratkaisut
- ympäristövaikutuksia lieventävät ratkaisut
- tuotantomenetelmän muuttaminen kestävämpään suuntaan
- olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen toiminnassa
- tuki auttaa omaksumaan muutoksia ja selviytymään rajoitteista
- maaseudun resurssien älykäs käyttö biotaloudessa
- maaseudun resurssien älykäs käyttö kiertotaloudessa
- ympäristöystävälliset tuotteet ja palvelut
- ympäristömerkinnät ja sertifikaatit
- puurakentaminen (hiilen sitominen)
- vesien hoito
- vesistön kunnostus
- maaperän hoito tai kunnostus
- kiertotalous

5. Millainen on hankkeen laatu? (15 %)

4 pistettä: Hankkeen kohderyhmä ja sen tarpeet on **erinomaisesti** selvitetty ja analysoitu. Hanke hyödyntää tehokkaasti asianmukaisinta ja uusinta tietoa ja menetelmiä. Hankkeella on hyvät edellytykset jalostaa tietoa laajojenkin kohderyhmien tarpeisiin. Välitettävä tieto kytkeytyy käytäntöön ja toimet ovat johdonmukaisia. Menetelmät ovat nykyaikaiset ja kohderyhmälle sopivat. Hanke ylittää ja hyödyntää alue-, toimiala- tai osaamisrajoitustoja. Hankkeen toteutettavuus on erinomainen.

3 pistettä: Hankkeen kohderyhmä ja sen tarpeet on **hyvin** selvitetty ja analysoitu ja tiedonvälittäminen on suunnitelmallista ja johdonmukaista. Menetelmät ovat nykyaikaiset, kohderyhmälle sopivat ja tavoitteet realistisia. Hankkeen toteutettavuus on hyvä.

2 pistettä: Hankkeen kohderyhmää ja sen tarpeita on selvitetty jonkin verran. Tavoitteet ovat realistiset. Menetelmissä luotetaan perinteisiin menetelmiin. Hankkeen toteutettavuus on välttävää.

1 piste: Hankkeen kohderyhmää ja sen tarpeita on selvitetty **vähän**. Tavoitteet ja suunnitellut toimet eivät ole kovin realistisia. Menetelmissä luotetaan perinteisiin menetelmiin. Hankkeen toteutettavuus on välttävää.

0 pistettä: Hankkeen kohderyhmä ja sen tarpeet eivät ole selkeitä. Tavoitetta ja toimia ei ole selkeästi määritelty. Hankkeen toteutettavuus on **heikko** tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi.

4. Maaseudun yritysrahoituksen valintaperusteet

4.1 Yleistä

Maaseudun yritysrahoitusta koskevan tukihakemuksen etenemien valintavaiheeseen edellyttää sitä, että hakijaa ja hakemusta koskevat tukiedellytykset täyttyvät. Tukiedellytykset perustuvat Suomen CAP-suunnitelmaan 2023-2027 ja kansalliseen lainsäädäntöön.

Valintaperusteita käytetään tukihakemusten arviointiin ja niitä sovelletaan yritysten käynnistämistä, kehittämistä ja investointeja koskeviin toimenpiteisiin.

Valintaperusteet muodostuvat kuudesta aihealueesta: toimenpiteen toteutuspaikka, soveltuvuus, toteutettavuus, liiketoiminnallisuus, työllisyysvaikutukset sekä kokonaiskestävyys.

Aihealueiden yhteydessä on kuvattu, millä perusteilla pisteitä voi saada. Pisteytystä tehtäessä valitaan kustakin aihealueesta arvioitavana olevaa tukihakemusta vastaava kuvausteksti ja pistemäärä. Jos pisteytystä koskeva kuvausteksti ei tuenhakijoina olevien yritysten ja toimialojen heterogeenisyydestä johtuen sovellu kirjaimellisesti kyseisen tukihakemuksen arviointiin, valitaan vaihtoehdoksi kuvausteksti, joka lähinnä soveltuu kyseisen tukihakemuksen arviointiin.

Valintaperusteisiin sovelletaan numeerista 0-4 asteikkoa, jossa mahdollisuus käyttää puolikkaita pisteitä välillä 0,5-3,5. Mikäli toimenpidettä koskeva tukihakemus ei täytä tiettyä valintaperustetta lainkaan, saa aihealueesta nolla pistettä. Jokaisesta aihealueesta tulee saada vähintään 0,5 pistettä. Numeerisen arvioinnin ja hakemusten vertailun perusteella tehdään lisäksi sanallinen perustelu.

Aihealueille on määritelty painotuskertoimet. Kertoimet on ilmaistu aihealueittain prosentteina siten, että niistä tulee yhteensä 100 prosenttia. Arvioitavan toimenpiteen kokonaispistemäärä saadaan kertomalla aihealueen pistemäärä painotuskertoimella ja laskemalla nämä luvut yhteen. Painotetun yhteispistemäärän tulee olla vähintään 2,0 pistettä.

4.2 Yritysten käynnistämistä, kehittämistä ja investointeja koskevien toimenpiteiden valintaperusteet

1. Toimenpiteen toteutuspaikka (15 %)

Harvaan asuttu maaseutu: 4 = vastaa erinomaisesti

Ydinmaaseutu: 3 = vastaa hyvin

Kaupungin läheinen maaseutu: 2 = vastaa kohtalaisesti

Kaupungin kehysalue: 1 = vastaa heikosti

Kaupunkialue: 0 = ei vastaa (poisrajattu kaupunkialue), 0,5 pistettä annetaan kuitenkin silloin, kun kyseessä on tukikelpoiseksi määritelty ulompi kaupunkialue.

2. Toimenpiteen soveltuvuus (20 %)

Toimenpiteellä on merkittävä vaikutus alueellisten tavoitteiden saavuttamiseen: 4 = vastaa erinomaisesti

Toimenpiteellä on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia alueellisten tavoitteiden saavuttamiseksi: 3 = vastaa hyvin

Toimenpiteellä on vähäisiä vaikutuksia alueellisten tavoitteiden saavuttamiseen: 2= vastaa kohtalaisesti

Toimenpiteellä on heikko kytkentä alueellisten tavoitteiden saavuttamiseen: 1 = vastaa heikosti

Toimenpiteellä ei ole riittävästi vaikutusta alueellisten tavoitteiden saavuttamiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi: 0 = ei vastaa

3. Toimenpiteen toteutettavuus (10 %)

Toimenpiteen toteuttamiskelpoisuus on erinomainen ja toteutustapa on korkeatasoinen. Toimenpide on määritelty erittäin selkeästi ja se tukee yrityksen toiminnan käynnistymistä tai kehittymistä merkittävästi. 4 = vastaa erinomaisesti

Toimenpiteen toteuttamiskelpoisuus on hyvä ja toteutustapa on laadukas. Toimenpide on määritelty selkeästi ja se tukee yrityksen toiminnan käynnistymistä tai kehittymistä kohtalaisesti: 3 = vastaa hyvin

Toimenpide on toteutettavissa ja sen toteutustapa vastaa perustasoa. Toimenpide on määritelty melko selkeästi ja se tukee yrityksen toiminnan käynnistymistä tai kehittymistä riittävällä tavalla: 2= vastaa kohtalaisesti

Toimenpiteen toteuttamisen edellytykset ovat heikot. Toimenpidettä ei ole määritelty tarpeeksi selkeästi eikä se tue yrityksen toiminnan käynnistymistä tai kehittymistä riittävällä tavalla: 1 = vastaa heikosti

Toimenpide ei ole toteuttamiskelpoinen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi: 0 = ei vastaa

4. Toimenpiteen liiketoiminnallisuus (25 %)

Toimenpide antaa merkittävää lisäarvoa taloudelliselle toiminnalle ja sillä on merkittävä vaikutus yrityksen liiketoimintaedellytysten parantamiseen, kilpailukyvyyn vahvistamiseen, tuottavuuteen, yritystoiminnan jatkuvuuteen sekä sitä kautta merkittäviä vaikutuksia pitkän aikavälin tuottavuuden kasvulle (esimerkiksi digitalisaation avulla): 4 = vastaa erinomaisesti

Toimenpide antaa erityistä lisäarvoa taloudelliselle toiminnalle ja sillä on erityistä vaikutusta yrityksen liiketoimintaedellytysten parantamiseen, kilpailukyvyyn vahvistamiseen, tuottavuuteen, yritystoiminnan jatkuvuuteen sekä sitä kautta parantavia vaikutuksia pitkän aikavälin tuottavuuden kasvulle (esimerkiksi digitalisaation avulla): 3 = vastaa hyvin

Toimenpide antaa lisäarvoa taloudelliselle toiminnalle tai sen elpymiselle ja sillä on vaikutusta yrityksen liiketoimintaedellytysten parantamiseen, kilpailukyvyyn vahvistamiseen, tuottavuuteen, yritystoiminnan jatkuvuuteen sekä sitä kautta vaikutuksia pitkän aikavälin tuottavuuden kasvulle (esimerkiksi digitalisaation avulla): 2= vastaa kohtalaisesti

Toimenpide antaa vähäistä lisäarvoa taloudelliselle toiminnalle tai sen elpymiselle ja sillä on vähäinen vaikutus yrityksen uudistumiseen, liiketoimintaedellytysten parantamiseen, kilpailukyvyän vahvistamiseen, tuottavuuteen, yritystoiminnan jatkuvuuteen sekä sitä kautta vähäisiä vaikutuksia pitkän aikavälin tuottavuuden kasvuun (esimerkiksi digitalisaation avulla): 1 = vastaa heikosti

Toimenpide ei anna lisäarvoa taloudelliselle toiminnalle tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi: 0 = ei vastaa

5. Toimenpiteen työllisyysvaikutukset henkilötyövuosina (15 %)

Yritykseen odotetaan syntyvän vähintään 4 työpaikkaa: 4 = vastaa erinomaisesti

Yritykseen odotetaan syntyvän 2-3 työpaikkaa: 3 = vastaa hyvin

Yritykseen syntyy todennäköisesti vähintään yksi työpaikka: 2 = vastaa kohtalaisesti

Yrityksen työpaikat säilyvät ennallaan tai työpaikkojen syntyminen on epävarmaa: 1 = vastaa heikosti

Yrityksen työpaikat vähenevät tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi: 0 = ei vastaa, 0,5 pistettä annetaan kuitenkin silloin, kun työpaikat vähenevät yrityksen tehostaessa toimintaansa (esimerkiksi digitalisaation avulla).

6. Toimenpiteen kokonaiskestävyys (15 %)

Toimenpide toteutetaan siten, että sillä on merkittävä vaikutus kestäväan kehityksen periaatteiden toteutumiseen. Toimenpiteen myötä yrityksellä on merkittävästi paremmat valmiudet tarjota asiakkailleen kestäviä palveluita tai kestävästi valmistettuja tuotteita: 4 = vastaa erinomaisesti

Toimenpide toteutetaan siten, että sillä on selkeästi tunnistettavissa olevia vaikutuksia kestäväan kehityksen periaatteiden toteutumiseen. Investoinnin myötä yrityksellä on hyvät valmiudet tarjota asiakkailleen kestäviä palveluita tai kestävästi valmistettuja tuotteita: 3 = vastaa hyvin

Toimenpide toteutetaan siten, että sillä on vähäisiä vaikutuksia kestäväan kehityksen periaatteiden toteutumiseen. Toimenpiteen myötä yrityksellä on tavanomaista paremmat valmiudet tarjota asiakkailleen kestäviä palveluita tai kestävästi valmistettuja tuotteita: 2 = vastaa kohtalaisesti

Toimenpide toteutetaan siten, että sillä on heikko kytkentä kestäväan kehityksen periaatteiden toteutumiseen. Toimenpiteen myötä yrityksellä on tavanomaiset valmiudet tarjota asiakkailleen kestäviä palveluita tai kestävästi valmistettuja tuotteita: 1 = vastaa heikosti

Toimenpiteellä ei ole vaikutusta kestäväan kehityksen periaatteiden toteutumiseen tai arviointia ei voida tehdä puuttuvan tiedon vuoksi: 0 = ei vastaa

5. Maatalouden rakennetuen valintaperusteet

5.1 Yleistä

Tukihakemuksen eteneminen valintavaiheeseen edellyttää sitä, että hakijaa ja hakemusta koskevat tukiedellytykset täyttyvät. Tukiedellytykset perustuvat Suomen CAP-suunnitelmaan ja kansalliseen lainsäädäntöön. Maatilojen kilpailukyyn kehittämistä ja tilojen nykyaikaistamista edistävissä investoinneissa hankkeen vaikutus talouteen ja kilpailukykyyn painottuu, mutta tärkeä merkitys on myös ilmasto- ja ympäristövaikutuksilla sekä mahdollisilla vaikutuksilla tuotanto-olosuhteisiin. Energiainvestoinneissa, ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa sekä eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävissä investoinneissa painottuvat puolestaan ilmasto-, ympäristö- ja tuotanto-olosuhteivaikutukset, mutta merkitystä on myös mahdollisilla vaikutuksilla yrityksen talouteen ja kilpailukykyyn. Nuoren viljelijän aloitustuessa huomioidaan tilan taloudelliset ja tuotannolliset edellytykset sekä tilan kehittämistoimet ja tuotannon kestävyys.

Pisteytystä tehtäessä valitaan kunkin aihealueen yhteydestä pisteytystä koskeva kuvausteksti, joka parhaiten soveltuu kyseisen tukihakemuksen arviointiin. Valintaperusteisiin sovelletaan numeerista 0-3 asteikkoa, jossa on mahdollisuus käyttää myös puolikkaita pisteitä. Aihealueiden alla kuvataan, millä perusteilla pisteitä voi saada. Sanallinen perustelu tehdään numeerisen arvioinnin ja hakemusten vertailun perusteella.

5.2 Maatalouden investoinnit

Investoinnit maatilojen kilpailukyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen

1. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen talouteen*

3 pistettä: Hakemus osoittaa suunnitellun investoinnin parantavan merkittävästi yrittäjätuloa/ taloudellista tulosta. Hakemus osoittaa hankkeen olevan erittäin kannattava.

2 pistettä: Hakemus osoittaa suunnitellun investoinnin parantavan yrittäjätuloa/ taloudellista tulosta. Hakemus osoittaa hankkeen olevan hyvin kannattava.

1 piste: Hakemus osoittaa suunnitellun investoinnin parantavan jonkin verran yrittäjätuloa/ taloudellista tulosta. Hakemus osoittaa hankkeen olevan kannattava.

0 pistettä: Hakemus ei osoita suunnitellun investoinnin parantavan yrittäjätuloa/ taloudellista tulosta. Hakemus ei osoita hankkeen parantavan kannattavuutta.

2. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen kilpailukykyyn*

3 pistettä: Hakemus osoittaa, että suunniteltu investointi parantaa merkittävästi yrityksen hintakilpailukykyä (esimerkiksi laskee tuotteen yksikkökustannuksia joko tuomalla skaalaetuja, edistämällä resurssitehokkuutta esimerkiksi mahdollistamalla uusimman teknologian, digitalisaation ja innovatiivisten ratkaisujen hyödyntämisen, parantamalla työn ja/tai pääoman tuottavuutta tai yhteistyön

kautta) tai parantaa merkittävästi yrityksen laadullista kilpailukykyä (esimerkiksi liittyy osaksi ruokaketjun kehittämistä, edesauttaa tuottamaan entistä kehittyneempiä, uudenlaisia tuotteita, parantaa tuotteiden laatua tai auttaa vastaamaan kulutuskysynnän muutoksiin).

2 pistettä: Hakemus osoittaa, että suunniteltu investointi parantaa yrityksen hintakilpailukykyä (laskee tuotteen yksikkökustannuksia joko tuomalla skaalaetuja, edistämällä resurssitehokkuutta esimerkiksi mahdollistamalla uusimman teknologian, digitalisaation ja innovatiivisten ratkaisujen hyödyntämisen, parantamalla työn ja/tai pääoman tuottavuutta tai yhteistyön kautta) tai parantaa yrityksen laadullista kilpailukykyä (esimerkiksi liittyy osaksi ruokaketjun kehittämistä, edesauttaa tuottamaan entistä kehittyneempiä, uudenlaisia tuotteita, parantaa tuotteiden laatua tai auttaa vastaamaan kulutuskysynnän muutoksiin).

1 piste: Hakemus osoittaa, että suunniteltu investointi parantaa jonkin verran yrityksen hintakilpailukykyä (esimerkiksi laskee tuotteen yksikkökustannuksia joko tuomalla skaalaetuja, edistämällä resurssitehokkuutta esimerkiksi mahdollistamalla uusimman teknologian, digitalisaation ja innovatiivisten ratkaisujen hyödyntämisen, parantamalla työn ja/tai pääoman tuottavuutta tai yhteistyön kautta) tai parantaa jonkin verran yrityksen laadullista kilpailukykyä (esimerkiksi liittyy osaksi ruokaketjun kehittämistä, edesauttaa tuottamaan entistä kehittyneempiä, uudenlaisia tuotteita, parantaa tuotteiden laatua tai auttaa vastaamaan kulutuskysynnän muutoksiin).

0 pistettä: Hakemus ei osoita suunnitellun investoinnin parantavan yrityksen hintakilpailukykyä eikä laadullista kilpailukykyä.

*Kriteereistä 1 (vaikutus talouteen) ja 2 (vaikutus kilpailukykyyn) on saatava yhteensä vähintään yksi piste.

3. Vaikutus ympäristöön ja ilmastoon

3 pistettä: Hanke edistää merkittävästi tuotannon positiivisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia (esimerkiksi lisää hiilinieluja/ tehostaa niiden toimintaa, tuottaa energiatehokkaita rakennus- ja logistiikkaratkaisuja, hyödyntää parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksia, käyttää soveltuvin osin hiilineutraaleja ja/tai hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja, edistää lannan ja muiden orgaanisten aineiden hyödyntämistä, parantaa eläinten tuottavuutta ja kestävyyttä, edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä tai tuottaa lisäarvoa tila- ja maaseutu ympäristöön).

Ja/tai hanke vähentää merkittävästi tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä, vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä tai vähentää ravinnehuuhtoumia).

2 pistettä: Hanke edistää tuotannon positiivisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia (esimerkiksi lisää hiilinieluja/ tehostaa niiden toimintaa, tuottaa energiatehokkaita rakennus- ja logistiikkaratkaisuja, hyödyntää parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksia, käyttää soveltuvin osin hiilineutraaleja ja/tai hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja, edistää lannan ja muiden orgaanisten aineiden hyödyntämistä, parantaa eläinten tuottavuutta ja kestävyyttä, edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä tai tuottaa lisäarvoa tila- ja maaseutu ympäristöön).

Ja/tai hanke vähentää tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä, vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä tai vähentää ravinnehuuhtoumia).

1 piste: Hanke edistää jonkin verran tuotannon positiivisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia (esimerkiksi lisää hiilinieluja/ tehostaa niiden toimintaa, tuottaa energiatehokkaita rakennus- ja logistiikkaratkaisuja, hyödyntää parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksia, käyttää soveltuvin osin hiilineutraaleja ja/tai hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja, edistää lannan ja muiden orgaanisten aineiden hyödyntämistä, parantaa eläinten tuottavuutta ja kestävyyttä, edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä tai tuottaa lisäarvoa tila- ja maaseutu ympäristöön).

Ja/tai hanke vähentää jonkin verran tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä, vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä tai vähentää ravinnehuuhtoumia).

0 pistettä: Hanke ei edistä tuotannon positiivisia tai vähennä tuotannon negatiivisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia.

4. Vaikutus tuotanto-olosuhteisiin

3 pistettä: Hanke parantaa merkittävästi tilan tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi toiminnallisuutta, työhyvinvointia, työturvallisuutta, tuotantohygieniaa, bioturvaa, eläinten hyvinvointia tuotantorakennuksessa, parantaa varastointiolosuhteita, suunnittelussa on otettu erittäin hyvin huomioon toiminnan kehittämis- ja/tai laajentamismahdollisuudet tulevaisuudessa).

2 pistettä: Hanke parantaa tilan tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi toiminnallisuutta, työhyvinvointia, työturvallisuutta, tuotantohygieniaa, bioturvaa, eläinten hyvinvointia tuotantorakennuksessa, parantaa varastointiolosuhteita, suunnittelussa on otettu hyvin huomioon toiminnan kehittämis- ja/tai laajentamismahdollisuudet tulevaisuudessa).

1 piste: Hanke parantaa jonkin verran tilan tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi toiminnallisuutta, työhyvinvointia, työturvallisuutta, tuotantohygieniaa, bioturvaa, eläinten hyvinvointia tuotantorakennuksessa, parantaa varastointiolosuhteita, suunnittelussa on otettu huomioon toiminnan kehittämis- ja/tai laajentamismahdollisuudet tulevaisuudessa).

0 pistettä: Hanke ei paranna tilan tuotanto-olosuhteita.

Ympäristön tilaa ja kestävästä tuotantotapaa edistävät investoinnit, energiainvestoinnit sekä eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävät investoinnit

1. Vaikutus ympäristöön*

3 pistettä: Hanke edistää merkittävästi tuotannon positiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi parantaa pellon kasvukuntoa tai maan rakennetta, edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, tuottaa lisäarvoa tila- ja maaseutu ympäristöön) tai vähentää merkittävästi tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi vähentää ravinnehuuhtoumia).

2 pistettä: Hanke edistää tuotannon positiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi parantaa pellon kasvukuntoa tai maan rakennetta, edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, tuottaa lisäarvoa tila- ja maaseutu ympäristöön) tai vähentää tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi vähentää ravinnehuuhtoumia).

1 piste: Hanke edistää jonkin verran tuotannon positiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi parantaa pellon kasvukuntoa tai maan rakennetta, edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, tuottaa lisäarvoa tila- ja maaseutu ympäristöön) tai vähentää jonkin verran tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia (esimerkiksi vähentää ravinnehuuhtoumia).

0 pistettä: Hanke ei edistä tuotannon positiivisia tai vähennä tuotannon negatiivisia ympäristövaikutuksia.

2. Vaikutus ilmastoon*

3 pistettä: Hanke vähentää merkittävästi kasvihuonekaasujen päästöjä ja/tai lisää hiilinieluja/ tehostaa niiden toimintaa (esimerkiksi tuottaa energiatehokkaita rakennus- ja logistiikkaratkaisuja, hyödyntää parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksia, syrjäyttää fossiilisten polttoaineiden käyttöä, edistää lannan ja muiden orgaanisten aineiden hyödyntämistä, käyttää soveltuvin osin hiilineutraaleja ja/tai hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja, parantaa peltojen vesitalouden toimivuutta, parantaa eläinten tuottavuutta ja kestävyyttä tai vähentää pellon raivaustarvetta).

2 pistettä: Hanke vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä ja/tai lisää hiilinieluja/ tehostaa niiden toimintaa (esimerkiksi tuottaa energiatehokkaita rakennus- ja logistiikkaratkaisuja, hyödyntää parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksia, syrjäyttää fossiilisten polttoaineiden käyttöä, edistää lannan ja muiden orgaanisten aineiden hyödyntämistä, käyttää soveltuvin osin hiilineutraaleja ja/tai hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja, parantaa peltojen vesitalouden toimivuutta, parantaa eläinten tuottavuutta ja kestävyyttä tai vähentää pellon raivaustarvetta).

1 piste: Hanke vähentää jonkin verran kasvihuonekaasujen päästöjä ja/tai lisää hiilinieluja/ tehostaa niiden toimintaa (esimerkiksi tuottaa energiatehokkaita rakennus- ja logistiikkaratkaisuja, hyödyntää parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) mahdollisuuksia, syrjäyttää fossiilisten polttoaineiden käyttöä, edistää lannan ja muiden orgaanisten aineiden hyödyntämistä, käyttää soveltuvin osin hiilineutraaleja ja/tai hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja, parantaa peltojen vesitalouden toimivuutta, parantaa eläinten tuottavuutta ja kestävyyttä tai vähentää pellon raivaustarvetta).

0 pistettä: Hanke ei vähennä kasvihuonekaasujen päästöjä eikä lisää hiilinieluja tai tehosta niiden toimintaa.

*Kriteereistä 1 (vaikutus ympäristöön) ja 2 (vaikutus ilmastoon) on saatava yhteensä vähintään yksi piste.

3. Vaikutus tuotanto-olosuhteisiin

3 pistettä: Hanke parantaa merkittävästi tilan tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi toiminnallisuutta, bioturvaa, eläinten hyvinvointia, peltojen kuivatustilaa).

2 pistettä: Hanke parantaa tilan tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi toiminnallisuutta, bioturvaa, eläinten hyvinvointia, peltojen kuivatustilaa).

1 piste: Hanke parantaa jonkin verran tilan tuotanto-olosuhteita (esimerkiksi toiminnallisuutta, bioturvaa, eläinten hyvinvointia, peltojen kuivatustilaa).

0 pistettä: Hanke ei paranna tilan tuotanto-olosuhteita.

4. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen talouteen ja kilpailukykyyn

3 pistettä: Hakemus osoittaa hankkeen olevan erittäin kannattava ja parantavan merkittävästi maatalan taloudellista tulosta.

Hakemus osoittaa, että suunniteltu investointi parantaa merkittävästi yrityksen hintakilpailukykyä tai laadullista kilpailukykyä.

2 pistettä: Hakemus osoittaa hankkeen olevan kannattava ja parantavan maatalan taloudellista tulosta.

Hakemus osoittaa, että suunniteltu investointi parantaa yrityksen hintakilpailukykyä tai laadullista kilpailukykyä.

1 piste: Hakemus osoittaa hankkeen olevan jokseenkin kannattava ja parantavan maatalan taloudellista tulosta jonkin verran.

Hakemus osoittaa, että suunniteltu investointi parantaa jonkin verran yrityksen hintakilpailukykyä tai laadullista kilpailukykyä.

0 pistettä: Hakemus ei osoita, että suunniteltu investointi parantaisi kannattavuutta/ yrityksen taloudellista tulosta tai kilpailukykyä.

5.3 Maatalouden aloitustuki

1. Yritystoiminnan taloudelliset edellytykset

3 pistettä: Liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen maatalan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen perusteella tilan taloudelliset toimintaedellytykset ovat keskimääräistä paremmat. Aloitettavalla maatalouden yritystoiminnalla on erittäin suuri merkitys hakijan tulevassa kokonaistulonmuodostuksessa.

2 pistettä: Liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen maatalan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen perusteella tilan taloudelliset toimintaedellytykset ovat hyvät. Aloitettavalla maatalouden yritystoiminnalla on olennainen merkitys hakijan tulevassa kokonaistulonmuodostuksessa.

1 piste: Liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen maatalan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen perusteella tilan taloudelliset toimintaedellytykset ovat tyydyttävät. Aloitettavalla maatalouden yritystoiminnalla on jonkin verran merkitystä hakijan tulevassa kokonaistulonmuodostuksessa.

0 pistettä: Liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen maatalan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen perusteella tilan taloudelliset toimintaedellytykset ovat heikot. Aloitettavalla maatalouden yritystoiminnalla ei ole merkitystä hakijan tulevassa kokonaistulonmuodostuksessa.

2. Tilan tuotantoedellytykset

3 pistettä: Tilan tuotanto-olosuhteet (sijainti, viljelyala, tilusrakenne, maalajit, vesitalous, työvoima, yhteistyöverkostot, rakennukset, teknologia) mahdollistavat suunnitellun toiminnan erittäin hyvin.

2 pistettä: Tilan tuotanto-olosuhteet (sijainti, viljelyala, tilusrakenne, maalajit, vesitalous, työvoima, yhteistyöverkostot, rakennukset, teknologia) mahdollistavat suunnitellun toiminnan.

1 piste: Tilan tuotanto-olosuhteet (sijainti, viljelyala, tilusrakenne, maalajit, vesitalous, työvoima, yhteistyöverkostot, rakennukset, teknologia) soveltuvat suunniteltuun toimintaan kohtuullisten kehittämistoimien jälkeen.

0 pistettä: Tilan tuotanto-olosuhteet eivät sovellu suunniteltuun toimintaan.

3. Tilan kehittämistoimet ja toiminnan kestävyys

3 pistettä: Liiketoimintasuunnitelmassa esitetyt tilan kehittämistoimet ovat hyvin realistiset ja lähtötilanne huomioiden helposti toteutettavissa. Toimien toteutuessa tilalla on erinomaiset mahdollisuudet taloudellisesti ja ekologisesti kestävään toimintaan.

2 pistettä: Liiketoimintasuunnitelmassa esitetyt tilan kehittämistoimet ovat realistiset ja lähtötilanne huomioiden toteutettavissa. Toimien toteutuessa tilalla on hyvät mahdollisuudet taloudellisesti ja ekologisesti kestävään toimintaan.

1 piste: Liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen tilan kehittämistoimien toteutumiseen liittyy lähtötilanne huomioiden haasteita. Toimien toteutuessa tilalla on mahdollisuudet taloudellisesti ja ekologisesti kestävään toimintaan.

0 pistettä: Liiketoimintasuunnitelmassa esitettyjen tilan kehittämistoimien toteutuminen ei ole realistista.

6. Ei-tuotannollisten kosteikkoinvestointien valintaperusteet

6.1 Yleiset periaatteet

Yleiset periaatteet sisältyvät ei-tuotannollisia investointeja koskevaan asetukseen:

14 § Arvio hankkeen merkityksestä ympäristölle investointikorvausta myönnettäessä

Investointikorvauksella rahoitettavien kohteiden valinnassa käytetään valintakriteerejä, joiden avulla arvioidaan investointihankkeen merkitystä ympäristölle. Arvioitaessa hankkeen merkitystä ympäristölle investointikorvausta myönnettäessä otetaan huomioon:

- 1) etukäteen tiedossa oleva toimenpidetarve kohteessa;*
- 2) kohteeseen tehtävän investoinnin merkitys maatalouden ympäristönsuojelussa tai ilmastonmuutoksen hillinnässä;*
- 3) kohteen mitoitus ja rajaus;*
- 4) hankkeen arvioitu vaikuttavuus;*
- 5) hankkeen kustannustehokkuus.*

6.2 Valintaperusteiden yksilöinti ja soveltaminen

Asetusta tarkemmat perusteet:

Investoinnin tukikelpoisuusehdot täyttävillä hakemuksilla tehdään pisteytys alla kuvattujen valintaperusteiden avulla. Rahoitettavaksi hyväksyttävän hankkeen on saatava jokaisesta kysymyksestä vähintään yksi piste. Rahoitusta on käytettävissä CAP-suunnitelmassa esitetty määrä vuosittain ja toimenpiteelle on määritelty vuosittainen tuotostavoite (investointeja/vuosi). Eniten pisteitä saaneet hakemukset rahoitetaan määrärahan sallimassa laajuudessa ottaen huomioon vuosittainen tuotostavoite. Osa hyväksytyistä investoinneista voi käytännössä jäädä toteuttamatta, mikä voidaan ottaa huomioon rahoitettavien investointien määrässä. Pisteytys tehdään ELY-keskuksissa hakemusten ja niihin sisältyvän suunnitelman perusteella. Pisteytyksen perusteella valitaan valtakunnan tasolla eniten pisteitä saaneet investoinnit rahoitettavaksi määrärahan sallimissa rajoissa.

Hakijan tulee ilmoittaa hakemuksessa investoinnin päätavoite. Päätavoitteen mukaan hakemukseen sovelletaan vaalintaperusteista eri pisteytystä. Eri päätavoitteissa pisteytyksen painotukset ovat erilaiset.

- Jos investoinnin päätavoite on maatalouden vesiensuojelu (= kosteikot, kosteikkoketjut, tulva-alueet ja -tasanteet, uomien luonnontilan parantaminen, kaksitasouomat), sovelletaan vesiensuojelua koskevaa pisteytystä
- Jos investoinnin päätavoite monimuotoisuuden on edistäminen (= kosteikot, kosteikkoketjut, tulva-alueet ja -tasanteet, uomien luonnontilan parantaminen, kaksitasouomat, joiden pää tarkoitus ei ole vesiensuojelu) sovelletaan luonnon monimuotoisuutta koskevaa pisteytystä.
- Jos investoinnin päätavoite on ilmastonmuutoksen hillintä kasvihuonekaasupäästöjä vähentämällä (= kosteikoksi tai suonkaltaiseksi alueeksi vetettävät turvepellot, jotka poistetaan viljelystä), sovelletaan ilmastonmuutoksen hillintää koskevaa pisteytystä.

Hakemukset, joiden päätavoitteena on maatalouden vesiensuojelu

Peruste 1. Miten hyvin kohteen toimenpidetarve tunnetaan etukäteen.

3 pistettä: Kohde sijaitsee valuma-alueella, jossa vesien tila on luokiteltu heikommaksi kuin hyväluokka. **Lisäksi** kohteen maatalouden vesiensuojeluun liittyvä toimenpidetarve on tunnistettu vesienhoitosuunnitelmissa tai suojavaojoike-, kosteikko- tai luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmassa tai muussa viranomaisen tai tutkimuslaitoksen laatimassa kosteikkojen tarkoituksenmukaista sijaintia selvittäneessä alueellisessa suunnitelmassa **tai** investointi parantaa Saaristomeren, Selkämeren tai muun tyydyttävässä tai sitä heikommassa ekologisessa tilassa olevan rannikkoalueen vesien tilaa **tai** kohteeseen rajautuvien peltojen fosforiluokka on enintään viisi vuotta vanhassa viljavuusanalyyseissä todettu pääosin korkeaksi tai arveluttavan korkeaksi **tai** kohteeseen rajautuvat pellot ovat vähintään 15 %:in kaltevuuden tai maalajin takia herkkiä valumavesien aiheuttamalle eroosiolle. (Peltojen 15 % kaltevuus on osoitettu Vipu-sovelluksessa.)

2 pistettä: Kohteen maatalouden vesiensuojeluun liittyvä toimenpidetarve on tunnistettu vesienhoitosuunnitelmissa tai suojavaojoike-, kosteikko- tai luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmassa tai muussa viranomaisen tai tutkimuslaitoksen laatimassa kosteikkojen tarkoituksenmukaista sijaintia selvittäneessä alueellisessa suunnitelmassa **tai** kohteeseen rajautuvien peltojen fosforiluokka on enintään viisi vuotta vanhassa viljavuusanalyyseissä todettu pääosin korkeaksi tai arveluttavan korkeaksi **tai** kohteeseen rajautuvat pellot ovat vähintään 15 %:in kaltevuuden tai maalajin

takia herkkiä valumavesien aiheuttamalle eroosiolle. (Peltojen 15 % kaltevuus on osoitettu Vipusovelluksessa.)

1 piste: Kohteen toimenpidetarpeesta on olemassa muun maatalouden vesiensuojeluun perehtyneen asiantuntijan kuin viranomaisen tai tutkimuslaitoksen laatima asiantunteva selvitys, jossa on todettu investoinnin suunnitelman kaltainen toimenpidetarve maatalouden vesiensuojelun edistämiseksi.

0 pistettä: Kohteella ei ole maatalouden vesiensuojeluun liittyvää tunnistettua toimenpidetarvetta tai asiasta ei ole riittävää tietoa tai hakemukseen liitetty suunnitelma ja hallinnon saatavissa olevat tiedot eivät ole riittäviä valintaperusteen arviointiin

Peruste 2. Mikä on kohteeseen tehtävän investoinnin merkitys maatalouden vesiensuojelussa?

3 pistettä: Yläpuolisella valuma-alueella peltoa on vähintään 40 prosenttia. Lisäksi yläpuolisella valuma-alueella on huomattavaa maatalouden aiheuttamaa kuormitusta, kuten suuri osuus lohkoja, joille levitetään lantaa, virtsaa tai näistä erotettuja jakeita tai valuma-alueella on merkittävää pelloilta tulevaa ravinne- tai kiintoainekuormitusta. **Tai** yläpuolisella valuma-alueella peltoa on 10–39 prosenttia, mutta investointi parantaa Saaristomeren, Selkämeren tai muun tyydyttävässä tai sitä heikommissa ekologisessa tilassa olevan rannikkoalueen vesien tilaa.

2 pistettä: Yläpuolisella valuma-alueella peltoa on 10–39 prosenttia. Lisäksi yläpuolisella valuma-alueella on huomattavaa maatalouden aiheuttamaa kuormitusta, kuten suuri osuus lohkoja, joille levitetään lantaa, virtsaa tai näistä erotettuja jakeita tai alueella on merkittävää pelloilta tulevaa ravinne- tai kiintoainekuormitusta **Tai** uoman rakenteeseen ja muotoon liittyvän investoinnin (=kaksitasouomat, tulvatasanteet, uoman luonnontilan parantaminen) avulla voidaan merkittävästi parantaa maatalouden vesiensuojelua valuma-alueella.

1 piste: Yläpuolisella valuma-alueella on peltoa 10 % tai yli, mutta maatalouden aiheuttama kuormitus ei ole alueella kovin merkittävää. Investointi kuitenkin parantaa ainakin paikallisesti merkittävästi maatalouden aiheuttaman eroosion torjuntaa tai ehkäisee maatalouden aiheuttamaa paikallista ravinnekuormitusta. **Tai** uoman rakenteeseen ja muotoon liittyvän investoinnin (=kaksitasouomat, tulvatasanteet, uoman luonnontilan parantaminen) avulla voidaan parantaa maatalouden vesiensuojelua merkittävällä tavalla paikallisesti.

0 pistettä: Yläpuolisella valuma-alueella on peltoa alle 10 %, vaikka kyse on investoinnista, jonka ei-tuotannollisia investointeja koskevan asetuksen mukaan tulee täyttää yläpuolista valuma-aluetta koskeva pelto-osuuden vaatimus. **Tai** kohde ei merkittävästi edistä maatalouden vesiensuojelua **tai** investointi kohdistuu vain maatalouden pistekuormitukseen **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä investoinnin merkityksen arviointiin.

Peruste 3. Kohteen mitoitus/rajaus

3 pistettä: Kohde on 2 prosenttia tai enemmän valuma-alueen pinta-alasta **ja** kohteen rajausta on tarkoituksenmukainen maatalouden vesiensuojelun kannalta.

2 pistettä: Kohde on 1,5-1,99 prosenttia valuma-alueen pinta-alasta **ja** kohteen rajausta on tarkoituksenmukainen maatalouden vesiensuojelun kannalta **tai** uomaa koskeva investointi muodostaa

maatalouden vesiensuojelun kannalta tarkoituksenmukaisen ja paikallista laajemman kokonaisuuden.

1 piste: Kohde on 1 prosenttia tai enemmän valuma-alueen pinta-alasta, kun lasketaan mukaan alueella jo olevat kosteikat **ja** kohteen raja-alue on tarkoituksenmukainen maatalouden vesiensuojelun kannalta **tai** uomaa koskeva investointi on pienimuotoinen tai epäyhtenäinen kokonaisuus, mutta paikallisesti tarkoituksenmukainen vesiensuojelun kannalta.

0 pistettä: Kohde on alle 1 prosenttia valuma-alueen pinta, eikä kyseessä ole uomaa koskeva investointi **tai** uomaa koskeva investointi ei ole mitoitukseltaan sellainen, että se merkittävästi edistäisi edes paikallista maatalouden vesiensuojelua **tai** kohteen raja-alue ei ole tarkoituksenmukainen maatalouden vesiensuojelun kannalta **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä kohteen mitoituksen ja rajauksen arviointiin.

Peruste 4. Investoinnin arvioitu vaikuttavuus

3 pistettä: Kohde vaikuttaa merkittäväällä tavalla päätavoitteeseensa maatalouden vesiensuojeluun **ja** on lisäksi monivaikutteinen, **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Investointi edistää maatalouden vesiensuojelun lisäksi merkittävästi myös luonnon monimuotoisuutta tai ilmastonmuutoksen hillintää. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden tarkoituksenmukainen.

2 pistettä: Vaikutus kohdistuu vain päätavoitteeseen maatalouden vesiensuojeluun, mutta vaikutus siihen on merkittävä, **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden tarkoituksenmukainen.

1 piste: Vaikutus päätavoitteeseen maatalouden vesiensuojeluun ei ole kovin merkittävä, mutta yhteisvaikutus on tarkoituksenmukainen, kun otetaan huomioon maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämisen- tai ilmastonmuutoksen hillinnän tavoitteet, **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden pääasiassa tarkoituksenmukainen.

0 pistettä: Investoinnilla on vain vähän merkitystä maatalouden vesiensuojelulle, eikä sillä ole erityistä merkitystä maatalousluonnon monimuotoisuudelle tai ilmastonmuutoksen hillinnälle **tai** kohde on ympäristön ja luonnonhoidon kannalta tarkoituksenmukainen jo ilman investointia **tai** investoinnista on haittaa ympäröivälle maankäytölle tai veden saatavuudelle **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä vaikuttavuuden laadun arviointiin.

Peruste 5. Investoinnin kustannustehokkuus

3 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan on valittu tarkoituksenmukainen kustannustehokas toteutus **ja** investoinnin kustannus on tarkoituksenmukainen suhteessa investoinnin laajuuteen ja suunnitelmaan kirjattun työn ja toimenpiteiden määrään. **Lisäksi** investointi on kustannustehokas verrattuna saavutettavaan vaikuttavuuteen ja tunnistettuun toimenpidetarpeeseen.

2 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan ei ole valittu kustannustehokasta toteutusta (esimerkiksi on valittu perustaminen kaivamalla, vaikka on arvioitavissa, että perustaminen patoamalla olisi mahdollista), mutta tehdyt valinnat ovat perusteltavissa kohteen vaikealla sijainnilla, luonnonolosuhteilla, turvallisen toteutuksen erityisvaatimuksilla tai investoinnin vaikuttavuuden merkittäväällä parantumisella ja investoinnin kustannus on perustelut huomioon ottaen tarkoituksenmukainen suhteessa investoinnin laajuuteen ja suunnitelmaan kirjattun työn ja toimenpiteiden määrään.

1 piste: Investoinnin suunnitelmaan ei ole valittu kustannustehokasta toteutusta (esimerkiksi on valittu perustaminen kaivamalla, vaikka on arvioitavissa, että perustaminen patoamalla olisi ollut mahdollista) **tai** valitut toimenpiteet ovat jossain määrin ylimitoitettuja suhteessa investoinnin laajuuteen tai suunnitelmaan kirjatus työn ja tavoitteiden määrään. Vastaava vaikuttavuus olisi saavutettavissa pienemmillä kustannuksilla tai vähemmällä työmäärällä kuin mitä suunnitelmassa on esitetty. Investoinnilla voidaan kuitenkin saavuttaa melko hyvä vaikuttavuus suhteessa kustannukseen.

0 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan kirjattu työ ja/tai toimenpiteet ja/tai niistä kustannus eivät ole tarkoituksenmukaisia investoinnin toteuttamiselle **tai** ne ovat epärealistiset suhteessa kohteen mitoitukseen tai tavoiteltuun vaikuttavuuteen **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä kustannustehokkuuden arviointiin.

Hakemukset, joiden päätavoite on luonnon monimuotoisuuden edistäminen

Peruste 1. Miten hyvin kohteen toimenpidetarve tunnetaan etukäteen.

3 pistettä: Kohteen toimenpidetarve on tunnistettu vesienhoitosuunnitelmissa tai suojavyöhyke-, kosteikko- tai luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelmassa tai muussa kosteikkojen tarkoituksenmukaista sijaintia selvittäneessä, viranomaisen tai tutkimuslaitoksen laatimassa alueellisessa suunnitelmassa tai vastaavassa **tai** kohteesta tai sen lähialueesta on olemassa Natura-alueen tai suojelun alueen hoitosuunnitelma, jonka tavoitteita investointi edistää.

2 pistettä: Kohteeseen rajautuvat tai niiden läheisyydessä olevat pellot kuuluvat ympäristösitoumuksen lintupellot-toimenpiteen kohdentamisalueeseen **tai** kohteeseen rajautuvilla pelloilla on ympäristösitoumuksen mukaista suojavyöhykettä **tai** kohteen läheisyydessä on alueita, joita koskee ympäristösopimus maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta **tai** kohteesta on viranomaisen inventoimaa lajisto tai luontotyyppitietoa, joka puoltaa investoinnin toteuttamista **ja** investointi on maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämisen kannalta tarkoituksenmukainen.

1 piste: Kohteesta ei ole tarkempaa ennakkotietoa, mutta kohde parantaa maatalousluonnon monimuotoisuutta täydentämällä maatalousvaikutteisen alueen jo olemassa olevaa kosteikkoketjua tai uomien luonnontilan parantamiseksi tehtyjä toimenpiteitä tai vastaavaa jo valmistunutta maatalousympäristön kunnostusta.

0 pistettä: Kohteen investointitarpeesta maatalousluonnon monimuotoisuuden kannalta ei ole saatavissa tietoa **tai** ennakkotiedon mukaan erityistä investointitarvetta ei ole, esimerkiksi alueella tai sen läheisyydessä on jo vastaavaa elinympäristöä runsaasti.

Peruste 2. Mikä on kohteeseen tehtävän investoinnin merkitys maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämisessä?

3 pistettä: Kohde sijaitsee alueella, jolla kosteikkoympäristöä tai peltoaukeaa halkovia ojia ja pienaralueita on melko vähän **ja** kohteella voidaan merkittävästi edistää uhanalaista tai silmälläpidettävää kosteikkojen, uomien tai niiden reuna-alueiden lajistoa **tai** kohteen perustamisella voidaan vähentää luonnonvaraisten kurkien, hanhien tai joutsenten aiheuttamia muutonaikaisia haittoja viljelyksillä.

2 pistettä: Kohde sijaitsee alueella, jolla kosteikkoympäristöä tai peltoaukeaa halkovia ojia ja pien-naralueita on melko vähän **tai** kohteella voidaan merkittävästi edistää uhanalaista tai silmälläpidet-tävää kosteikkojen, uomien tai niiden reuna-alueiden lajistoa

1 piste: Alueella on melko runsaasti kosteikkoympäristöä, mutta kohteen perustaminen edistää kui-tenkin alueen maatalousluonnon monimuotoisuutta. Investoinnin ei odoteta erityisesti hyödyttävän uhanalaista tai silmälläpidettävää lajistoa, mutta kohteella on merkitystä tavanomaiselle lajistolle **tai** investoinnin tarkoitus on edistää tiedon levittämistä maatalousluonnon monimuotoisuudesta.

0 pistettä: Kohde ei edistä luonnon monimuotoisuutta tai alueella on jo vastaavaa elinympäristöä runsaasti **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä investoinnin merkityksen arviointiin.

Peruste 3. Kohteen mitoitus/rajaus

3 pistettä: Kohteen mitoitus ja rajaus ovat toimivia monimuotoisuusvaikutusten saavuttamiseen **ja** kohde on kooltaan yli 2 hehtaaria.

2 pistettä: Kohteen mitoitus edistää monimuotoisuutta, mutta kohde on alle 2 hehtaaria **ja** kohteen rajaus on tarkoituksenmukainen.

1 piste: Kohde edistää mitoitukseltaan monimuotoisuutta, mutta mitoituksessa tai rajauksessa on puutteita, jotka haittaavat monimuotoisuuden edistämistä.

0 pistettä: Kohde ei ole riittävän suuri tai alueen rajaus ei ole tarkoituksenmukainen, jotta se ta-vanomaista enemmän edistäisi maatalousluonnon monimuotoisuutta **tai** kohde sijaitsee alueella, jossa luontaisia tai perustettuja kosteikkoja on runsaasti **tai** kohde sijaitsee ja rajautuu siten, että sen perustamisella ei voi katsoa olevan yhteyttä maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden edistämiseen **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä kohteen mitoituksen ja rajauksen arviointiin.

Peruste 4. Investoinnin arvioitu vaikuttavuus

3 pistettä: Kohde vaikuttaa merkittävällä tavalla päätavoitteeseensa, maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämiseen **ja** on lisäksi monivaikutteinen, **eikä** investoinnista ei ole haittaa ympä-röivälle maankäytölle. Investointi edistää maatalousluonnon monimuotoisuuden lisäksi merkittävästi myös vesiensuojelua tai ilmastonmuutoksen hillintää. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden tarkoi-tuksenmukainen.

2 pistettä: Vaikutus kohdistuu vain päätavoitteeseen maatalousluonnon monimuotoisuuden edis-tämiseen, mutta vaikutus siihen on merkittävä, eikä investoinnista ole haittaa ympäröivälle maan-käytölle. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden tarkoituksenmukainen.

1 piste: Vaikutus päätavoitteeseen ei ole kovin merkittävä, mutta yhteisvaikutus on tarkoituksen-mukainen, kun otetaan huomioon muut maatalouden vesiensuojelun edistämisen- tai ilmastonmuu-toksen hillinnän tavoitteet, **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden pääasiassa tarkoituksenmukainen.

0 pistettä: Investoinnilla on vain vähän merkitystä maatalousluonnon monimuotoisuuden edistä-miselle, eikä sillä ole erityistä merkitystä maatalouden vesiensuojelulle tai ilmastonmuutoksen hillin-nälle edistämiselle **tai** kohde on ympäristön ja luonnonhoidon kannalta tarkoituksenmukainen jo ilman investointia **tai** investoinnista on haittaa ympäröivälle maankäytölle tai veden saatavuudelle **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä vaikuttavuuden laadun arviointiin.

Peruste 5. Investoinnin kustannustehokkuus

3 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan on valittu tarkoituksenmukainen kustannustehokas toteutus ja investoinnin kustannus on tarkoituksenmukainen suhteessa investoinnin laajuuteen ja suunnitelmaan kirjatun työn ja toimenpiteiden määrään. **Lisäksi** investointi on kustannustehokas verrattuna saavutettavaan vaikuttavuuteen ja tunnistettuun toimenpidetarpeeseen.

2 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan ei ole valittu kustannustehokasta toteutusta (esimerkiksi on valittu perustaminen kaivamalla, vaikka on arvioitavissa, että perustaminen patoamalla olisi mahdollista), mutta tehdyt valinnat ovat perusteltavissa kohteen vaikealla sijainnilla, luonnonolosuhteilla, turvallisen toteutuksen erityisvaatimuksilla tai investoinnin vaikuttavuuden merkittäväällä parantumisella ja investoinnin kustannus on perustelut huomioon ottaen tarkoituksenmukainen suhteessa investoinnin laajuuteen ja suunnitelmaan kirjatun työn ja toimenpiteiden määrään.

1 piste: Investoinnin suunnitelmaan ei ole valittu kustannustehokasta toteutusta (esimerkiksi on valittu perustaminen kaivamalla, vaikka on arvioitavissa, että perustaminen patoamalla olisi ollut mahdollista) **tai** valitut toimenpiteet ovat jossain määrin ylimitoitettuja suhteessa investoinnin laajuuteen tai suunnitelmaan kirjatun työn ja tavoitteiden määrään. Vastaava vaikuttavuus olisi saavutettavissa pienemmillä kustannuksilla tai vähemmällä työmäärällä kuin mitä suunnitelmassa on esitetty. Investoinnilla voidaan kuitenkin saavuttaa melko hyvä vaikuttavuus suhteessa kustannukseen.

0 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan kirjattu työ ja/tai toimenpiteet ja/tai niistä kustannus eivät ole tarkoituksenmukaisia investoinnin toteuttamiselle **tai** ne ovat epärealistiset suhteessa kohteen mitoitukseen tai tavoiteltuun vaikuttavuuteen **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä kustannustehokkuuden arviointiin.

Hakemukset, joiden päätavoite on ilmastonmuutoksen hillintä

Peruste 1. Miten hyvin kohteen toimenpidetarve tunnetaan etukäteen.

3 pistettä: Turvelto on tunnistettu turveltojen ilmastotoimenpiteitä koskevassa suunnitelmassa tai vastaavassa suunnitelmassa hyvin vettämiseen soveltuvaksi kohteeksi **tai** ala sijaitsee Natura-2000- tai suojelualueen yhteydessä.

2 pistettä: Turvelto on tunnistettu turveltojen ilmastotoimenpiteitä koskevassa suunnitelmassa tai vastaavassa suunnitelmassa vettämiseen soveltuvaksi kohteeksi.

1 piste: Turvelto voidaan hakemuksen suunnitelmassa esitettyjen tietojen perusteella arvioida ominaisuuksiensa, kuten turpeen paksuuden, pellon sijainnin ja vesitalouden, perusteella soveltuvan vettämiseen.

0 pistettä: Kohde ei ole turvemaata **tai** turvemaata on niukasti **tai** kohteen maalajimääritys on epävarma tai tieto puuttuu **tai** kohteesta saatavissa olevat tiedot eivät puolla kohteen soveltumista vettämiseen.

Peruste 2. Mikä on kohteeseen tehtävän investoinnin merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä maatalouden osalta?

3 pistettä: Turvepelto on paksaturpeinen (turvetta yli 60 cm syvyydeltä) tai lähes kokonaan paksaturpeinen ja lohko ei ole ollut tuotantokasvien viljelyssä viimeiseen viiteen vuoteen.

2 pistettä: Turvepelto on kokonaan (turvetta yli 60 cm syvyydeltä) tai lähes kokonaan paksaturpeinen, mutta lohko on ollut tuotantokasvien viljelyssä viiden vuoden sisällä vähintään kerran tai lohko on osin ohutturpeinen, lohko ei kuitenkaan ole kivennäismaata.

1 piste: Kohde on turvepeltoa, mutta se on pääosin ohutturpeinen, ei kuitenkaan kivennäismaata **tai** kohde on entinen turvetuotantoalue. Kohteen vedenpinnan nostamisella voidaan kuitenkin saavuttaa ilmastohyötyjä.

0 pistettä: Kohde on osin tai kokonaan muuta kuin turvepeltoa, eikä kohteen vedenpinnan nosto edistäisi ilmastomuutoksen hillintää **tai** vedenpinnan nosto aiheuttaa merkittävää haittaa lähialueille **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä investoinnin merkityksen arviointiin.

Peruste 3. Kohteen mitoitus/rajaus

3 pistettä: Kohde on vähintään 15 hehtaarin kokoinen yhtenäinen turvepeltoa oleva kokonaisuus, johon veden pinnan nosto vaikuttaa kokonaisuudessaan **ja** investointi on hyvin sovitettu yhteen ympäröivän maankäytön kanssa.

2 pistettä: Kohde on alle 15 hehtaarin kokoinen yhtenäinen kokonaisuus turvepeltoa oleva kokonaisuus, johon vedenpinnan nosto vaikuttaa kokonaisuudessaan **ja** investointi on hyvin sovitettu yhteen ympäröivän maankäytön kanssa.

1 piste: Vedenpinnan nosto ei tule vaikuttamaan tarkoituksenmukaisella tavalla investoinnin koko alueella **tai** veden riittävyys vedenpinnan nostoa varten on epävarmaa. Kohteen vedenpinnan nostamisella voidaan kuitenkin saavuttaa ilmastohyötyjä.

0 pistettä: Kohteen mitoitus tai rajausta eivät ole tarkoituksenmukaisia alueen pienen koon tai toiminnallisten haasteiden takia. Esimerkiksi vedenpinnan nosto saattaisi vaikuttaa suunnitelman rajaamaa aluetta laajemmalle aiheuttaen haittaa muulle maankäytölle tai investointi aiheuttaisi veden vähyyttä alapuolisella alueella. **Tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä kohteen mitoituksen ja rajauksen arviointiin.

Peruste 4. Investoinnin arvoitu vaikuttavuus

3 pistettä: Kohde vaikuttaa merkittäväällä tavalla päätavoitteeseensa ilmastomuutoksen hillintään ja on lisäksi monivaikutteinen, **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Investointi edistää ilmastomuutoksen hillintään lisäksi merkittävästi myös vesiensuojelua tai maatalousluonnon monimuotoisuutta. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden tarkoituksenmukainen.

2 pistettä: Vaikutus kohdistuu vain päätavoitteeseen ilmastomuutoksen hillintään, mutta vaikutus siihen on merkittävä **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden tarkoituksenmukainen.

1 piste: Vaikutus päätavoitteeseen ei ole kovin merkittävä, mutta yhteisvaikutus on tarkoituksenmukainen, kun otetaan huomioon muut maatalouden vesiensuojelun tai maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämien tavoitteet, **eikä** investoinnista ole haittaa ympäröivälle maankäytölle. Suunnitelma on tavoitteeseen nähden pääasiassa tarkoituksenmukainen.

0 pistettä: Investoinnilla on vain vähän merkitystä ilmastotoimenpiteenä, eikä sillä ole erityistä merkitystä tai maatalousluonnon monimuotoisuuden tai maatalouden vesiensuojelun edistämiseksi **tai** kohde on ympäristön ja luonnonhoidon kannalta tarkoituksenmukainen jo ilman investointia **tai** investoinnista on haittaa ympäröivälle maankäytölle tai veden saatavuudelle **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä vaikuttavuuden laadun arviointiin.

Peruste 5. Investoinnin kustannustehokkuus

3 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan on valittu tarkoituksenmukainen kustannustehokas toteutus **ja** investoinnin kustannus on tarkoituksenmukainen suhteessa investoinnin laajuuteen ja suunnitelmaan kirjatus työn ja toimenpiteiden määrään. **Lisäksi** investointi on kustannustehokas verrattuna saavutettavaan vaikuttavuuteen ja tunnistettuun toimenpidetarpeeseen.

2 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan ei ole valittu kustannustehokkainta toteutusta (esimerkiksi on valittu perustaminen kaivamalla, vaikka on arvioitavissa, että perustaminen patoamalla olisi mahdollista), mutta tehdyt valinnat ovat perusteltavissa kohteen vaikealla sijainnilla, luonnonolosuhteilla, turvallisen toteutuksen erityisvaatimuksilla tai investoinnin vaikuttavuuden merkittäväällä parantumisella ja investoinnin kustannus on perustelut huomioon ottaen tarkoituksenmukainen suhteessa investoinnin laajuuteen ja suunnitelmaan kirjatus työn ja toimenpiteiden määrään.

1 piste: Investoinnin suunnitelmaan ei ole valittu kustannustehokkainta toteutusta (esimerkiksi on valittu perustaminen kaivamalla, vaikka on arvioitavissa, että perustaminen patoamalla olisi ollut mahdollista) **tai** valitut toimenpiteet ovat jossain määrin ylimitoitettuja suhteessa investoinnin laajuuteen tai suunnitelmaan kirjatus työn ja tavoitteiden määrään. Vastaava vaikuttavuus olisi saavutettavissa pienemmillä kustannuksilla tai vähemmällä työmäärällä kuin mitä suunnitelmassa on esitetty. Investoinnilla voidaan kuitenkin saavuttaa melko hyvä vaikuttavuus suhteessa kustannukseen.

0 pistettä: Investoinnin suunnitelmaan kirjattu työ ja/tai toimenpiteet ja/tai niistä kustannus eivät ole tarkoituksenmukaisia investoinnin toteuttamiselle **tai** ne ovat epärealistiset suhteessa kohteen mitoitukseen tai tavoiteltuun vaikuttavuuteen **tai** suunnitelman laatu ei ole riittävä kustannustehokkuuden arviointiin.

Landskapsregeringens för urvalskriterier för strukturstödsåtgärder (rådgivning, samarbetsstöd, investeringsstöd, startstöd och utbildning)

1. Allmänt

På grundval av artikel 79 i EU:s förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115) ska den nationella förvaltande myndigheten, efter samråd med övervakningskommittén, fastställa urvalskriterierna för följande åtgärder, investeringar, etablering av unga jordbrukare och nya jordbrukare, samarbete samt utbildning. På Åland ansvarar Ålands landskapsregering för beredningen av urvalskriterierna. Urvalsgrunderna används av Landskapsregeringen för att rangordna ansökningar.

Syftet med urvalskriterierna är att säkerställa likabehandling av sökande, förbättra och effektivera användningen av medel och rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna.

För att en stödansökan ska gå vidare till handläggning måste villkoren för stöd till den sökande och ansökan vara uppfyllda. Stöd villkoren baserar sig på Finlands och Ålands GJP-plan och den nationella lagstiftningen.

2. Kriterier för urval av rådgivningstjänster

En förutsättning för att bli antagen till rådgivningssystemet är att rådgivaren har tillräcklig sakkunskap i förhållande till arten och omfattningen av sina arbetsuppgifter. Urvalskriterierna omfattar minst en examen på andra stadiet samt relevant erfarenhet av rådgivning, en mervärdesskyldighet (organisation eller rådgivare) och ett åtagande om överenskommen ersättning för rådgivning. Alla urvalskriterier måste vara uppfyllda.

Ersättning för jordbruksrådgivning kan beviljas rådgivare som är godkända för rådgivning eller om den senare är anställd av en annan person för sin arbetsgivare. Landskapsregeringen väljer rådgivare och för in dem i ett digitalt rådgivarregister.

Urvalskriterier:

Utbildning som är lämplig för rådgivningsområdet

- en tillämplig gymnasieexamen
- en tillämplig eftergymnasial examen eller en tillämplig kandidatexamen;
- en tillämplig magisterexamen

Relevant erfarenhet av rådgivning

- minst 1 år
- annan tillämplig arbetslivserfarenhet beaktas endast om den sökande endast har en tillämplig examen på gymnasial nivå

Efter urval och införande i registret har rådgivare förutsättningar och rätt att ge kvalificerad rådgivning.

Inga urvalskriterier fastställs för användarna av råden. Målet är att så många jordbrukare som möjligt ska kunna använda sig av de råd som finns.

3. Urvalskriterier för samarbetsprojekt

Urvalet består av 5 olika kriteriepunkter. För varje kriteriepunkt kan projektet få från 0 till 4 poäng. Projektet måste få minst en poäng från punkt 1 för att kvalificera sig för urvalsprocessen..

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att även använda halva poäng. Under ämnesområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Muntlig motivering görs på grundval av en numerisk bedömning och en jämförelse av ansökningar. Max 4 poäng kan delas ut för varje ämnesområde. Om bidragsansökan inte alls uppfyller urvalskriterierna delas noll poäng ut för ämnesområdet. Dessutom kan poängtrösklar (lägsta och högsta/totala viktade poäng) bestämmas.

Samarbetsprojekt:

- Samarbetsåtgärder för att utveckla jordbruksföretagens konkurrenskraft och modernisering

1. I vilken utsträckning bidrar projektet till genomförandet av strategin och målen i den nationella och regionala landsbygdsutvecklingsplanen? (30 %)

4 poäng: Projektet bidrar **väsentligt** till förverkligandet av nationella mål och den regionala planen.

3 poäng: Projektet bidrar **väl** till förverkligandet av nationella mål och regionplanen

2 poäng: Projektet bidrar **måttligt** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

1 poäng: Projektet bidrar **föga** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

0 poäng: Projektet uppfyller acceptanskriterierna men **bidrar inte** till de nationella målen och genomförandet av den regionala planen.

2. Vad är projektets kostnadseffektivitet? (10 %)

4 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **utmärkt**: att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna är mycket kostnadseffektivt.

3 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **god**: det är kostnadseffektivt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna.

2 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **måttlig**: det är kostnadseffektivt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna.

1 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **låg**: det är realistiskt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna, men genomförandemetoden måste vara betydligt mer kostnadseffektiv.

0 poäng: Projektplanen är inte kostnadseffektiv: att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna är inte kostnadseffektivt.

3. Hur bra är innehållet i projektet? Vad är förändringen som kommer att leva vidare efter projektet. Hur förändringen syns i projektets målgrupp eller i den produktions-, service- eller driftsmetod som utvecklas (30 %)

4 poäng: Projektets innehåll bidrar **avsevärt** till de mål som anges i planen och är mycket bra. Den förändring som projektet medför är betydande. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov analyseras utmärkt och åtgärderna är konsekventa.

3 poäng: Projektets innehåll bidrar **väl** till planens mål och effektivitet. Den förändring som kommer att bli resultatet av projektet är väl synlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats tydligt och de planerade åtgärderna är konsekventa.

2 poäng: Projektets innehåll bidrar **måttligt** till de mål och den effektivitet som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är måttlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats måttligt och de planerade åtgärderna är konsekventa.

1 poäng: Projektets innehåll bidrar **något/lite** till de mål och effekter som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är minimal. Målen och metoderna, målgruppen och dess behov specificeras, men projektet är inte särskilt målinriktat eller konsekvent.

0 poäng: Projektet uppfyller kriterierna för stödberättigande, men **bidrar inte** till eller leder till en förändring av den nuvarande situationen. Ingen verklig effekt eller något mervärde när det gäller utveckling förväntas av projektet.

4. I vilken utsträckning bidrar projektet till de globala målen? Hur väl stöder projektets egenskaper och de mål som fastställts för projektet ekologisk, social, kulturell och ekonomisk hållbarhet? (15 %)

4 poäng: Projektet kommer att förbättra målen för hållbar utveckling **avsevärt**.

3 poäng: Projektet bidrar **väl** till genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling.

2 poäng: Projektet bidrar **måttligt** till de globala målen för hållbar utveckling.

1 poäng: Projektet bidrar till de globala målen **till viss del**/svagt.

0 poäng: Projektet har ingen förväntad inverkan på målen för hållbar utveckling eller **tillför på annat sätt inte något mervärde**

5. I vilken utsträckning projektet förnyar aktiviteter, praktiker/möjliggör förnyelse och nya lösningar/nytt partnerskap (15%)

4 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **betydande** nyhetsvärde och producerar nya och funktionella verksamhetsmodeller eller lösningar. Projektet har hävstångseffekter. Projektresultatens överförbarhet är utmärkt. Syftet med projektet är att djärvt skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller över regionala, bransch- eller kompetensgränssnitt.

3 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **mycket** nyhetsvärde. Överförbarheten av projektresultaten är god. Syftet med projektet är att förbättra situationen jämfört med den nuvarande situationen. Syftet med projektet är att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller över regionala, industriella eller kompetensmässiga gränssnitt.

2 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **ett visst** nyhetsvärde. Projektets syfte är till viss del att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller över regionala, bransch- eller kompetensgränssnitt.

1 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **lite** nyhetsvärde. Syftet med projektet är knappast att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller.

0 poäng: De förväntade resultaten av projektet **har inget nyhetsvärde**. Projektet syftar inte till att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller. Projektet främjar inte förnyelse eller partnerskap.

4. Kriterier för urval av strukturstöd (investeringsstöd och startstöd) till jordbruket

4.1. Allmänt

Utvecklingen av stödansökan till urvalsstadiet skall ske på villkor att villkoren för stöd som skall uppfyllas för den sökande och ansökan är uppfyllda. Det finns fem urvalskriterier för investeringar i jordbruket som är anpassade till de olika delåtgärderna, antingen med viktningar eller som separata kriterier. Det finns tre urvalskriterier för startstöd till unga jordbrukare.

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att använda halva poäng också. Under temaområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Muntlig motivering görs på grundval av en numerisk bedömning och en jämförelse av ansökningar. Om bidragsansökan inte alls uppfyller urvalskriteriet kommer noll poäng att tilldelas för det kriteriet. Dessutom kan poängtrösklar (lägsta och högsta/totala viktade poäng) bestämmas.

4.2 Investeringar i jordbruket

1) Åtgärdens inverkan på det understödda företags ekonomi

Effekterna av det planerade projektet på grundval av ansökan/affärsplanen på jordbruksföretagets finansiella indikatorer och bedömningen av projektets lönsamhet ur ekonomisk synvinkel. Projektet kommer att avsevärt förbättra företagarens inkomst från gården/förbättra företagarens inkomst/förbättra något. Ur ekonomisk synvinkel är projektet mycket lönsamt/mycket lönsamt/lönsamt.

2) Åtgärdens effekter på det understödda företags konkurrenskraft

Baserat på ansökan/affärsplanen, investeringens inverkan på företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, antingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidra till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan.

3) Åtgärdens miljöpåverkan

Projektets miljöpåverkan (för att minska negativ miljöpåverkan/och/eller för att främja positiv miljöpåverkan (minska läckaget av näringsämnen/förbättra tillståndet på åkrar eller markstruktur/bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden/öka värdet på den rumsliga miljön och landsbygds miljön osv.).

4) Åtgärdens klimatpåverkan

Projektets inverkan på att minska utsläppen av växthusgaser och/eller öka kolsänkorna/förbättra deras funktion (producera energieffektiva bygg- och logistiklösningar/ersätta fossila

bränslen/främja gödsel och annat organiskt material/använda koldioxidneutrala och/eller koldioxidbindande byggmaterial, i förekommande fall/ förbättra funktionaliteten i fältets vattenhantering/ förbättra djurens produktivitet och hållbarhet etc.). Projektets effekter på behovet av att rensa fältet.

5) Åtgärdens inverkan på produktionsvillkoren i det jordbruksföretag som får stöd (inklusive effekter på arbetsmiljön och djurens välbefinnande)

Innovativa/toppmoderna forskningsdata om funktionalitet, djurskydd, produktionshygien och arbetssäkerhet som beaktas vid utformningen av produktionsanläggningar, inverkan på produktionsförhållandena i jordbruks- eller produktionsbyggnader

4.3 Startstöd

1) Ekonomiska förutsättningar för affärsverksamheten

De finansiella driftsvillkoren för jordbruksföretaget på grundval av de indikatorer på gårdens lönsamhet, likviditet och solvens som presenteras i affärsplanen är över genomsnittet/bra/tillfredsställande.

2) Produktionsförhållanden för jordbruksföretaget

Jordbruksföretagets produktionsförhållanden. t.ex. läge, odlingsområde, markstruktur, jordtyper, vattenhantering, arbetskraft, samarbetsnätverk, byggnader, teknik, möjliggöra planerade aktiviteter mycket väl/möjliggöra för närvarande/möjliggöra efter rimliga utvecklingsinsatser.

3) Förslag till åtgärder för jordbruksutveckling och verksamhetens hållbarhet

Realismen i de utvecklingsåtgärder som presenteras i affärsplanen, med hänsyn till utgångsläget, är lätt genomförbar/genomförbar/innebär utmaningar. Om de föreslagna åtgärderna kommer att förbättra gårdens förutsättningar för en ekonomiskt och ekologiskt hållbar verksamhet på ett utmärkt/mycket/möjliggörande sätt

5. Urvalskriterier för utbildning (kunskapsöverföring)

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att även använda halva poäng. Under ämnesområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Muntlig motivering görs på grundval av en numerisk bedömning och en jämförelse av ansökningar. Max 4 poäng kan delas ut för varje ämnesområde. Om bidragsansökan inte alls uppfyller urvalskriterierna delas noll poäng ut för ämnesområdet. Inom temaområdena definieras viktningsfaktorer i procent. Dessutom kan poängtrösklar (lägsta och högsta/totala viktade poäng) bestämmas. Utbildningen skall sträva till att uppnå målen i GJP planen.

5.1 I vilken grad främjar utbildningen genomförandet av strategin och målen för landsbygdsprogrammet? (25 %)

4 poäng: Utbildningen bidrar **väsentligt** till förverkligandet av nationella mål och den regionala planen.

3 poäng: Utbildningen bidrar **väl** till förverkligandet av nationella mål och GJP planen

2 poäng: Utbildningen bidrar **måttligt** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

1 poäng: Utbildningen bidrar **föga** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

0 poäng: Utbildningen uppfyller acceptanskriterierna men **bidrar inte** till de nationella målen och genomförandet av den regionala planen.

5.2 Vilken kvalitet, kostnadseffektivitet, effektivitet och genomförbarhet har projektplanen? (25 %)

4 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **utmärkt**: att uppnå målen med de planerade åtgärderna är mycket kostnadseffektivt. Utbildningen har utmärkt kvalitet: målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats på ett utmärkt sätt och verksamheten är målinriktad och konsekvent samt kostnadseffektiv.

3 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **god**: det är kostnadseffektivt att uppnå målen med de planerade åtgärderna. Projektplanen är bra: målen, metoderna, målgruppen och dess behov har klart analyserats och de planerade insatserna är konsekventa. Projektplanen innehåller alla uppgifter som behövs för att utbildningen kan genomföras.

2 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **måttlig**: det är kostnadseffektivt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna. Målen och metoderna, målgruppen och dess behov har specificerats, men planen är inte särskilt målinriktad eller innovativ.

1 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **låg**: det är realistiskt att uppnå målen med de planerade åtgärderna, men genomförandemetoden måste vara betydligt mer kostnadseffektiv.

0 poäng: Utbildningen är inte kostnadseffektiv: att uppnå målen med de planerade åtgärderna är inte kostnadseffektivt. Projektplanen är svag: målen och metoderna är endast svagt synliga. Planen är inte kostnadseffektiv eller realistisk.

5.3 Hur bra är innehållet i utbildningen? Vad är förändringen som kommer att leva vidare efter projektet (20 %)

4 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **avsevärt** till de mål som anges i planen och är mycket bra. Den förändring som projektet medför är betydande. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov analyseras utmärkt och åtgärderna är konsekventa. Målen och metoderna för att öka kompetensen, förmedla ny information och införa dem i praktiken är övertygande. Projektet utnyttjar i stor grad forskningsinformation och resultat av övrig projektverksamhet och kopplar dem till genomförandet. Projektet ger ny kompetens och information i betydande grad. Projektet har hävstångseffekter.

3 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **väl** till planens mål och effektivitet. Den förändring som kommer att bli resultatet av projektet är väl synlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats tydligt och de planerade åtgärderna är konsekventa. Utbildningen tar del av forsknings- och projektresultaten och kopplar dem till genomförandet. Utbildningen ökar kompetensen på ett gott sätt

2 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **måttligt** till de mål och den effektivitet som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är måttlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats måttligt och de planerade åtgärderna är konsekventa.

1 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **något/lite** till de mål och effekter som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är minimal. Målen och metoderna, målgruppen och dess behov specificeras, men projektet är inte särskilt målinriktat eller konsekvent. Projektplanen är genomförbar: målen och metoderna, målgruppen och dess behov har specificerats, men planen är inte särskilt målinriktad eller innovativ. Projektplanen innehåller inga väsentliga brister.

0 poäng: Utbildningen uppfyller kriterierna för stödberättigande, men **bidrar inte** till eller leder till en förändring av den nuvarande situationen. Ingen verklig effekt eller något mervärde när det gäller utveckling förväntas av projektet.

5.4 I vilken utsträckning bidrar projektet till de globala målen? Hur väl stöder projektets egenskaper och de mål som fastställts för projektet ekologisk, social, kulturell och ekonomisk hållbarhet? (15 %)

4 poäng: Projektet kommer att förbättra målen för hållbar utveckling **avsevärt**.

3 poäng: Projektet bidrar **väl** till genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling.

2 poäng: Projektet bidrar **måttligt** till de globala målen för hållbar utveckling.

1 poäng: Projektet bidrar till de globala målen **till viss del**/svagt.

0 poäng: Projektet har ingen förväntad inverkan på målen för hållbar utveckling eller **tillför på annat sätt inte något mervärde**

5.5 Målgruppens och målens tydlighet och konsekvens (15 %)

4 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har redogjorts och analyserats på ett utmärkt sätt. Utbildningen utnyttjar effektivt de lämpligaste och nyaste kunskaperna och metoderna. Projektet har goda förutsättningar för att förädla information för målgruppens behov. Den förmedlade informationen är kopplad till praktiken och insatserna är konsekventa. Metoderna är moderna och lämpar sig för målgruppen. Projektet överskrider och utnyttjar region-, bransch- och kompetensgränssnitt.

3 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har redogjorts och analyserats på ett gott sätt och informationsförmedlingen är planmässig och konsekvent. Metoderna är moderna, lämpar sig för målgruppen och målen är realistiska.

2 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har klargjorts. Målen är realistiska. Metoderna är traditionella.

1 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har klargjorts i någon grad. Målen är realistiska.

0 poäng Utbildningens mål och målgrupp är inte klar. Målet är inte klart fastställt. De förväntade resultaten av projektet **har inget nyhetsvärde**.

Landskapsregeringens urvalskriterier för icke-produktiva investeringar

I enlighet med artikel 79 i EU:s förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115) ska den nationella förvaltande myndigheten, efter samråd med övervakningskommittén, fastställa urvalskriterier. Syftet med urvalskriterierna är att säkerställa likabehandling av sökanden, förbättra användningen av medel och rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna.

Allmänna principer

Vid urvalet av objekt som ska finansieras med ersättning för icke produktiva investeringar används urvalskriterier för att bedöma investeringsprojektets betydelse för miljön. Vid bedömningen av ett projekts betydelse för miljön ska vid beviljandet av ersättning för icke produktiva investeringar hänsyn tas till

- a) behovet av på förhand identifierade åtgärder på platsen,
- b) investeringens betydelse för jordbrukstes miljöskydd i det berörda området
- c) dimensionering och avgränsning av objektet,
- d) projektets beräknade effekt,
- e) projektets kostnadseffektivitet.

Fastställande av urvalskriterier

Ansökningarna som uppfyller de ersättningsberättigade kriterierna kommer att poängsättas med hjälp av de urvalskriterier som beskrivs nedan. Finansieringsbeloppet som är tillgängligt årligen fastställs i GJP-planen och ett årligt outputmål har fastställts för åtgärden. De ansökningar som har högst poäng kommer att finansieras i den utsträckning som det årliga anslaget tillåter, med beaktande av det årliga outputmålet. I praktiken kan vissa av de godkända investeringarna inte genomföras, vilket kan beaktas i antalet investeringar som finansieras. Poängsättningen görs utgående från ansökningarna och den plan som ingår i dem. På grundval av poängsättningen väljs de investeringar som har högst poäng ut för att finansieras inom ramen för anslaget. För att kunna godkännas måste ett projekt få minst tre poäng.

A. Åtgärd i CAP-strategiplanen: AX INV IP nat.res. Icke produktiva investeringar i hållbar skötsel av naturresurser

Sökanden ska i ansökan ange vilken den huvudsakliga målsättningen med investeringen är. Enligt den huvudsakliga målsättningen tillämpas två olika punkter i urvalskriterierna enligt följande.

- Om investeringens huvudsakliga målsättning är vattenskydd gäller urvalskriteriernas punkt a.
- Om investeringens huvudsakliga målsättning är att främja jordbruksnaturens mångfald gäller urvalskriteriernas punkt b.

Om det inte finns några underavsnitt i kriteriet tillämpas det på båda huvudmålen på samma sätt.

Kriterium 1. Hur väl har behovet av åtgärder i det berörda området identifierats i förväg.

3 poäng.

- a) Behovet av åtgärder i området har identifierats i åtgärdsplaner som har upprättats av Ålands landskapsregering utgående från utredningar och karteringar och på området behövs sådana åtgärder som ansökan gäller och området är beläget i ett avrinningsområde där vattnets status klassificeras som lägre än god.
- b) Behovet av åtgärder i området har identifierats i Förvaltningsplanen för de åländska vattnen eller i översiktsplaner för biologisk mångfald som Ålands landskapsregering har upprättat eller i annan plan som landskapsregeringen har upprättat och som baserar sig på undersökningar av lämpliga placeringar av våtmarker, tvåstegsdiken eller platser för att göra om diken i naturtillstånd och för området eller för områdets närområde finns en skötselplan för Natura-områden eller skyddade områden vars mål investeringen främjar.

2 poäng.

- a) Behovet av åtgärder i området har identifierats i åtgärdsplaner som Ålands landskapsregering har upprättat utgående från utredningar och karteringar och på området behövs sådana åtgärder som ansökan gäller.
- b) Behovet av åtgärder i området har identifierats i Förvaltningsplanen för de åländska vattnen eller i översiktsplaner för biologisk mångfald som landskapsregeringen har upprättat eller i annan plan som landskapsregeringen har upprättat och som baserar sig på undersökningar av lämpliga placeringar av våtmarker, tvåstegsdiken eller platser för att göra om diken i naturtillstånd.

1 poäng.

- a) Det finns ett expertutlåtande om behoven i området som givits av en annan än Ålands landskapsregering och i vilken det har konstaterats ett behov av sådana åtgärder som investeringen gäller för att främja vattenskyddet i jordbruket.
- b) Investeringen kompletterar den redan befintliga våtmarkskedjan eller dikessystem som gjorts om i naturtillstånd.

0 poäng.

- a) Området har inte ett identifierat behov av åtgärder som rör vattenskydd inom jordbruket eller planen innehåller inte tillräckligt med information för att bedöma behovet av åtgärder på området
- b) Investeringen kommer inte att öka den biologiska mångfalden i jordbruksområdet nämnvärt. På området finns redan rikligt med motsvarande livsmiljöer.

Kriterium 2. Vilken betydelse har investeringen för jordbrukstes miljöskydd i området

3 poäng.

- a) Åkermarkens andel av det ovanför liggande avrinningsområdet är minst 40 % och i det ovanför liggande avrinningsområdet finns en betydande belastning som förorsakas av jordbruket, till exempel en stor andel skiften på vilka gödsel, urin eller fraktioner som är separerade från dem sprids, eller det finns en betydande belastning av fasta partiklar från åkrarna.
- b) Området ligger i eller gränsar till ett Natura 2000-område eller ett annat skyddat område. Objektet ligger i ett område där det finns en relativt liten andel våtmarksmiljöer. Objektet kan avsevärt bidra till främjandet av hotade eller nära hotade våtmarksarter.

2 poäng.

- a) I det ovanför liggande avrinningsområdet är åkermarkens andel mellan 10 - 39 % och i det ovanför liggande avrinningsområdet finns en betydande belastning som förorsakas av jordbruket, till exempel en stor andel skiften på vilka gödsel, urin eller fraktioner som är separerade från dem sprids, eller det finns en betydande belastning av fasta partiklar från åkrarna.

- b) Objektet ligger i ett område där det finns en relativt liten andel våtmarksmiljöer. Objektet kan avsevärt bidra till främjandet av hotade eller nära hotade våtmarksarter.

1 Poäng.

- a) Investeringen kommer lokalt att avsevärt förbättra förebyggandet av erosion som förorsakas av jordbruket eller förhindra lokal näringsbelastning förorsakad av jordbruket.
- b) I området finns våtmarksmiljöer i någon mån, men investeringen skulle ändå främja jordbruksnaturens mångfald i området. Investeringen förväntas inte särskilt gynna hotade eller nära hotade våtmarksarter.

0 poäng.

- a) Investeringen bidrar inte till vattenskydd eller så är investeringen endast inriktad på föroreningar från punktkällor inom jordbruket. Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma investeringens betydelse.
- b) Investeringen främjar inte den biologiska mångfalden eller på området finns redan rikligt med motsvarande livsmiljöer. Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma investeringens betydelse.

Kriterium 3. Dimensionering och avgränsning av objektet

3 poäng.

- a) Objektets areal utgör över 1 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets yta.
- b) Dimensioneringen och avgränsningen av objektet är ändamålsenlig för att åstadkomma en positiv effekt på jordbruksnaturens mångfald.

2 Poäng

- a) Projektets areal utgör under 1 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets yta.
- b) Dimensioneringen av objektet främjar mångfalden, men det finns brister i dimensioneringen eller avgränsningen

1 poäng.

- a) Projektets areal utgör över 1 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets yta, när även de kantområden som ingår i ett miljöåtagande om anläggning av gräsbevuxna skyddszoner inkluderas. Eller projektets yta utgör mindre än 0,5 procent av det ovanförliggande tillrinningsområdets yta, men projektet är relevant för den biologiska mångfalden, eller om områdets betydelse har fastställts i en översiktsplan, eller om man med fårans utformning avsevärt kan minska erosionen och transporten av fasta partiklar.
- b) Projektet främjar mångfalden när det gäller dess dimensionering men ur miljöskyddssynpunkt skulle det vara lämpligare att vid planeringen av området sträva efter ett vattenskydd som projektets huvudsakliga målsättning.

0 poäng.

- a) Projektet är inte tillräckligt för att det på ett betydande sätt skulle bidra till vattenskyddet inom jordbruket eller planens kvalitet är inte tillräcklig för att bedöma områdets dimensionering och avgränsning.
- b) Området är inte tillräckligt stort eller avgränsningen av området är inte ändamålsenligt för att främja mångfalden av jordbruksnaturen mer än vanligt.

Kriterium 4. Kvaliteten av projektets effekt

3 poäng.

Projektet har en betydande inverkan på dess huvudsakliga målsättning och är dessutom multifunktionellt, och investeringen skadar inte den omgivande markanvändningen:

- a) Investeringen kommer att bidra till vattenskydd och avsevärt till den biologiska mångfalden
- b) Investeringen främjar den biologiska mångfalden och främjar också avsevärt vattenskyddet

2 Poäng.

Effekten riktar sig enbart till det huvudsakliga målet a eller b, men effekten är betydande. Investeringen skadar inte den omgivande markanvändningen.

1 poäng

Inverkan på det huvudsakliga huvudmålet är inte särskilt betydande, men synergien med hänsyn till andra mål för miljö- och klimatvänligt jordbruk är lämplig. Investeringen skadar inte den omgivande markanvändningen.

0 poäng.

Projektet har endast en liten betydelse för vattenskyddet inom jordbruket eller för främjandet av jordbruksnaturens mångfald, eller så är investeringen skadlig för den omgivande markanvändningen. Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kvaliteten av projektets effekter.

Kriterium 5. Investeringens kostnadseffektivitet

3 poäng

En lämplig kostnadseffektiv genomförandemetod har valts för investeringsplanen. Kostnaden för investeringen är lämplig i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och de åtgärder som anges i planens. Investeringen är kostnadseffektiv i förhållande till den effekt som ska uppnås och det identifierade behovet av åtgärder.

2 poäng

Den mest kostnadseffektiva genomförandemetoden har inte valts för investeringsplanen, men de val som har gjorts kan motiveras av områdets svåra läge, naturliga förhållanden, särskilda krav för ett säkert genomförande eller en betydande förbättring av investeringens effektivitet.

1 poäng

Den mest kostnadseffektiva metoden för genomförande har inte valts för investeringsplanen. De utvalda åtgärderna är i viss mån överdrivna i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och mål som antecknats i planen. En liknande effekt skulle kunna uppnås till en lägre kostnad eller med mindre ansträngning än vad som föreslås i planen. Med investeringen kan dock fås en relativt bra effekt i förhållande till kostnaden.

0 poäng

De arbeten och/eller åtgärder som angetts i investeringsplanen är inte lämpliga för genomförandet av investeringen eller är orealistiska i förhållande till objektets dimensionering eller avsedda inverkan, eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kostnadseffektiviteten.

B. Åtgärd i CAP-strategiplanen: AX INV IP mångfald – Icke produktiva investeringar för att främja naturens mångfald

Kriterium 1. Hur väl har behovet av åtgärder i det berörda området identifierats i förväg.

3 poäng.

Behovet av åtgärder i området har identifierats i översiktsplaner för biologisk mångfald som upprättats av Ålands landskapsregering eller i annan plan som upprättats av landskapsregeringen och som baserar sig på undersökningar. Åtgärdsplaner har upprättats för området.

2 poäng.

Behovet av åtgärder i området har identifierats i översiktsplaner för biologisk mångfald som upprättats av Ålands landskapsregering eller i annan plan som upprättats av landskapsregeringen och som baserar sig på undersökningar.

1 poäng.

Det finns ett expertutlåtande om behoven i området som givits av en annan än Ålands landskapsregering och i vilken det har konstaterats ett behov av sådana åtgärder för att främja den biologiska mångfalden som investeringen gäller.

0 poäng.

Det berörda området är inte inventerat eller området är inventerat men det har inte konstaterats några behov av åtgärder i området.

Kriterium 2. Vilken betydelse har projektet för den biologiska mångfalden

3 poäng.

Projektet kan avsevärt bidra till främjandet av hotade eller nära hotade arter.

2 poäng.

Inom det berörda området finns skyddsvärda biotoper, vårdbiotoper eller andra särskilda biologiska värden som gynnas av projektet. Projektet kan i någon mån även gynna hotade eller nära hotade arter.

1 Poäng.

I det berörda området finns potentiella vårdbiotoper eller värdefulla habitat som gynnas av projektet. Projektet förväntas inte särskilt gynna hotade eller nära hotade arter.

0 poäng.

Projektet främjar inte i någon större utsträckning den biologiska mångfalden. Eller planens kvalitet är inte tillräcklig för att bedöma investeringens betydelse.

Kriterium 3. Dimensionering och avgränsning av objektet, objektets placering

3 poäng.

Dimensioneringen och avgränsningen av objektet är ändamålsenlig för att åstadkomma en positiv effekt på jordbruksnaturens mångfald. Projektets storlek är både areal- och arbetsmässigt rimlig. Området finns på en framträdande plats i kulturlandskapet. Projektet stärker de ekosystemtjänster som jordbruket producerar.

2 Poäng

Dimensioneringen och avgränsningen av objektet är ändamålsenlig för att åstadkomma en positiv effekt på jordbruksnaturens mångfald. Projektets storlek är både areal- och arbetsmässigt rimlig. Området finns inte på en framträdande plats i kulturlandskapet.

1 poäng.

Dimensioneringen och avgränsningen av objektet främjar inte nämnvärt den biologiska mångfalden. Området finns på en framträdande plats i kulturlandskapet och investeringen bidrar till att bevara det öppna kulturlandskapet. Projektet stärker de ekosystemtjänster som jordbruket producerar.

0 poäng.

Området är inte tillräckligt stort eller avgränsningen av området är inte ändamålsenligt för att främja mångfalden av jordbruksnaturen. Området finns inte på en framträdande plats i kulturlandskapet.

Kriterium 4. Kvaliteten av projektets effekt

3 poäng.

Projektet har en betydande inverkan på jordbruksnaturens biologiska mångfald och det öppna kulturlandskapet.

2 Poäng.

Projektet har en betydande inverkan på jordbruksnaturens biologiska mångfald. Projektet bidrar inte till att bevara ett öppet kulturlandskap (området är avlägset beläget).

1 poäng

Projektet har endast en liten inverkan på jordbruksnaturens biologiska mångfald, men synergien med hänsyn till andra mål för miljö- och klimatvänligt jordbruk är lämplig. Projektet har en betydelse för det öppna kulturlandskapet.

0 poäng.

Projektet har endast en liten inverkan på jordbruksnaturens mångfald. Projektet bidrar inte till att bevara ett öppet kulturlandskap (området är avlägset beläget). Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kvaliteten av projektets effekter.

Kriterium 5. Investeringens kostnadseffektivitet

3 poäng

En lämplig kostnadseffektiv genomförandemetod har valts för investeringsplanen. Kostnaden för investeringen är lämplig i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och de åtgärder som anges i planen. Investeringen är kostnadseffektiv i förhållande till den effekt som ska uppnås och det identifierade behovet av åtgärder.

2 poäng

Den mest kostnadseffektiva genomförandemetoden har inte valts för investeringsplanen, men de val som har gjorts kan motiveras av områdets svåra läge, naturliga förhållanden, särskilda krav för ett säkert genomförande eller en betydande förbättring av investeringens effektivitet.

1 poäng

Den mest kostnadseffektiva metoden för genomförande har inte valts för investeringsplanen. De utvalda åtgärderna är i viss mån överdrivna i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och mål som antecknats i planen. En liknande effekt skulle kunna uppnås till en lägre kostnad eller med mindre ansträngning än vad som föreslås i planen. Med investeringen kan dock fås en relativt bra effekt i förhållande till kostnaden.

0 poäng

De arbeten och/eller åtgärder som angetts i investeringsplanen är inte lämpliga för genomförandet av investeringen eller är orealistiska i förhållande till objektets dimensionering eller avsedda inverkan, eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kostnadseffektiviteten.

Urvalskriterier - Investeringar i bearbetning, marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter

I enlighet med artikel 79 i EU:s förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115) ska den nationella förvaltande myndigheten, efter samråd med övervakningskommittén, fastställa urvalskriterier. Syftet med urvalskriterierna är att säkerställa likabehandling av sökanden, förbättra användningen av medel och rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna.

Allmänna obligatoriska villkor: Villkoren för stöd enligt Finlands GJP-plan och framtida nationell lagstiftning som håller på att utarbetas.

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att även använda halvor av poäng i intervallet 1,5-3,5. Under ämnesområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Max 4 poäng kan delas ut för varje kriterium. Om ansökan inte uppfyller ett visst urvalskriterium kommer noll poäng att tilldelas.

Tillämplig poängskala:

0 = svarar inte

1 = svarar dåligt

2 = svarar måttligt

3 = svarar bra

4 = svarar utmärkt:

Urvalskriterier	poäng	viktning	summa
Inverkan på företagets ekonomi (förändring i företagets inkomst, resultat)	0-4	0,25	0-1,0
Inverkan på företagets konkurrenskraft (inverkan på företagets lönsamhet och soliditet, stöder en ökad internationalisering, främjar tillväxt och stärker sysselsättningen)	0-4	0,25	0-1,0
Inverkan på företagets omgivning (användning av förnyelsebara resurser, energianvändning, EU:s strategi för Östersjöregionen)	0-4	0,20	0-0,8

Inverkan på produktionsmiljön (innovativt tänkande, nya produkter och tjänster eller ny teknik, produktionsmetod.)	0-4	0,15	0-0,6
Inverkan på andra målsättningar Främjar jämställdhet mellan könen, lika-behandling och icke diskriminering)	0-4	0,15	0-0,6
		Totalt	4
		Minimum	1 poäng

1. Investeringens inverkan på stödmottagarens ekonomi

Investeringen tillför inte något mervärde till den ekonomiska verksamheten eller bedömningen kan inte göras på grund av att information saknas: 0 = svarar inte

Investeringen ger lågt mervärde till den ekonomiska verksamheten eller dess återhämtning och har en begränsad inverkan på förnyelsen av företaget, förbättrar affärsvillkoren, stärker konkurrenskraften, kontinuiteten i verksamheten och har följaktligen en begränsad inverkan på den långsiktiga produktivitetstillväxten: 1 = svarar dåligt

Investeringen ger mervärde till den ekonomiska aktiviteten eller dess återhämtning och påverkar företagets affärsvillkor, stärker dess konkurrenskraft, kontinuitet och påverkar därmed den långsiktiga produktivitetstillväxten: 2= motsvarar måttligt

Investeringen ger ett särskilt mervärde till den ekonomiska verksamheten eller dess återhämtning och har en särskild inverkan på att förbättra företagets affärsvillkor, stärka dess konkurrenskraft, affärskontinuitet och därmed förbättra den långsiktiga produktivitetstillväxten: 3 = svarar bra

Investeringen ger ett betydande mervärde till den ekonomiska verksamheten eller dess återhämtning och har en betydande inverkan på att förbättra företagets affärsvillkor, stärka dess konkurrenskraft, affärskontinuitet och följaktligen ha en betydande inverkan på den långsiktiga produktivitetstillväxten: 4 = svarar utmärkt

Med affärsverksamhet avses tillväxt av affärspotential, nya produkter och tjänster, utveckling av befintliga produkter och tjänster, en ökad efterfrågan, utvidgningen av marknadsområdet, internationalisering, ökat mervärde, ökad omsättning, ökad försäljning, vinstökning.

2. Investeringens inverkan på stödmottagarens konkurrenskraft

Investeringen inverkar inte något på företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, antingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens

och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 0 = svarar inte

Investeringen ger ett lågt mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 1 = svarar dåligt

Investeringen ger ett mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 2 = motsvarar måttligt

Investeringen ger ett särskilt mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 3 = svarar bra

Investeringen ger ett betydande mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 4 = svarar utmärkt

3. Investeringens inverkan på stödmottagarens omgivning

Investeringen har ingen inverkan på genomförandet av principerna för hållbar utveckling eller bedömningen kan inte göras på grund av att information saknas: 0 = svarar inte

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har en svag koppling till genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen har företaget den vanliga förmågan att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 1 = svarar dåligt

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har en minimal inverkan på genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen är företaget bättre rustat än vanligt för att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 2 = motsvarar måttligt

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har klart identifierbara effekter på genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen är företaget väl rustat för att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 3 = svarar bra

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har en betydande inverkan på genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen kommer företaget att vara betydligt bättre rustat för att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 4 = svarar utmärkt

4. Investeringens inverkan på produktionsmiljön

Investeringen innefattar inget innovativt tänkande och innefattar inga nya produkter och tjänster eller någon ny teknik eller produktionsmetod: 0 = svarar inte

Investeringen innefattar ett minimalt innovativt tänkande och innefattar knappast nya produkter och tjänster eller någon ny teknik eller produktionsmetod: 1 = svarar dåligt

Investeringen innefattar ett identifierbart innovativt tänkande och innefattar ett visst mått av nya produkter och tjänster eller ny teknik eller produktionsmetod: 2 = svarar måttligt

Investeringen innefattar ett klart identifierbart innovativt tänkande och innefattar nya produkter och tjänster eller ny teknik eller produktionsmetod: 3 = svarar bra

Investeringen innefattar betydande innovativt tänkande och innefattar nya produkter och tjänster eller ny teknik eller produktionsmetod: 4 = svarar utmärkt

5. Investeringens inverkan på andra målsättningar

Investeringen har ingen inverkan på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 0 = svarar inte

Investeringen har minimal inverkan på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 1 = svarar dåligt

Investeringen har identifierbara effekter på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 2 = svarar måttligt

Investeringen har klart identifierbara effekter på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 3 = svarar bra

Investeringen har betydande inverkan på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 4 = svarar utmärkt

